

Ponedeljek

Leto II.

Ljubljana, 24. decembra 1928

Štev. 52

IZHAJA vsak ponedeljek ob 4 zjutraj.
NAROČNINA mesečno 4 Din, četrletno 10 Din, polletno 20 Din — V Ljubljani, Mariboru in Celju dostavljen na dom mesečno 1 Din več — Za inozemstvo mesečno 6 Din.
UREDNIŠTVO v Ljubljani, Knafjeva ul. 5, telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
UPRAVA v Ljubljani, Prešernova ul. 54, telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
INSERTNI ODDELEK v Ljubljani, Prešernova ul. 4, telefon št. 2492.

Po demokratskem umiku začenja o z ofenzivo radikali

Davidović je včeraj izročil dr. Korošcu napovedani novi demokratski ultimatum — Radikali zdaj že kar javno zahtevajo izločitev demokratov iz vlade — Dr. Korošec pride za praznike v Slovenijo

Beograd, 23. decembra. Po včerajšnji seji demokratskega kluba se je z največjo napetostjo pričakoval današnji sestanek predsednika vlade dr. Korošca in predsednika demokratskega kluba Ljube Davidoviča. Sestanek je bil dogovorjen za 10. dopoldne in sta se oba tudi sestala točno v tem času. Ljuba Davidović je ostal pri dr. Korošcu kakih 25 minut. Ko je odhajal od dr. Korošca, je izjavil novinarjem:

»Izročil sem g. Korošcu pismo, ki vsebuje moje govor. Prosim, da ga ne izdaja, naj ga prouči, ako mu še ni znan, in nam čim prej odgovori, ali pristala nanj ali ne. Pregledal ga je bil sedaj bomo demokrate videli, ali ga sprejema ali ne. Ne vem še, ali bo to storil dr. Korošec, ker ne hoče oditi za katoliški božič domov.«

Po sestanku z Ljubom Davidovičem je prišel k dr. Korošcu minister Barič, ki je bil ponorel v avdienci pri kralju. Minister Barič je izjavil novinarjem, da morejo biti brez skrbi, ker se v času katoliških božičnih praznikov ne bo ničesar dogajalo, zlasti, ker potuje dr. Korošec v Maribor.

Danes je odpotovalo iz Beograda večje število politikov. Minister dr. Spaho je potoval v Sarajevo, minister dr. Grga Angjelinović v Zagreb, dr. Marinković pa bo tudi odpotoval v najkraj-

šem času, kakor je izjavil dopoldne novinarjem.

Zanimivo je, da zavzemajo nekateri radikali kar javno zelo odločno stališče proti demokratom in zahtevajo od Korošca, naj jih vrže iz vlade. O tem, pri čem zlasti govori radikalskih ministrov in prvakov v Subotici. Tam je bila namreč sredi radikalske večerje, ki sta se je udeležila tudi ministra Kujundžić in Dragiša Cvejković. Minister Kujundžić je napadel v svojem govoru demokrate, češ da kritizirajo delo vlade, sami pa sede še mirno v njej. Ako bi bili demokrate politično značajni in dosledni, ne bi ostali niti 24 ur v vladi po govori, ki so jih imeli njihovi voditelji v Nišu.

Se mnogo bolj ostro je napadel demokrate bivši minister Svetozar Stanković, ki je izjavil, da radikali odklanjajo demokratske zahteve, ker zakonit, ki jih zahtevajo, niso tako nujno potrebni. Naj izgubim oko, ako započem za njimi! Tudi ostali radikalski govorniki so ostro napadali demokrate, kar potrjuje danes razširjeno informacijo, da je Velja Vukičević zahteval od dr. Korošca, naj otvori krizo vlade, da bo mogel odstraniti demokrate in osnovati vlado trojne koalicije.

Dr. Korošec je nocoj odpotoval v Slovenijo ter bo sklical sejo šefov trojnega

kartela še je po božiču, najbrž 27. t. m. Takrat bo tudi še je odgovoril Ljubi Davidoviću.

Ogorčeni radikali

Beograd, 23. dec. »Vreme« poroča, da kažejo vladni radikali in pristasi dr. Korošca vedno večje ogorčenje nad Ljubom Davidovičem in demokratami. Vsi po vrsti izražajo mnenje o potrebi, da dr. Korošec takoj, poda ostavko vlade in izzove na ta način razčiščenje odnosov v četvrti koaliciji. Davidoviću očitajo, da njegov govor v demokratskem klubu ne pomenja samo kritike vladnega dela, temveč tudi direktno žalitev vlade, ker se v njem podtika vladi, da je vršila nezakonitosti in krivice in da je ščitila krivce pred sodiščem. Zato smatrajo ti radikali, da je nemogoče odlagati obračunavanje v vladni koaliciji, kakor bi to po nekaterih znakih želeli demokrate. Po vsem tem, kar je Davidović govoril, si je nemogoče misliti, da bi se moglo nadaljevati sodelovanje z demokratami.

»Vreme« pravi, da je neki politik, ki mu je znano stališče dr. Korošca, izjavil: »Za dr. Korošca ne more več obstojati vračanje, ali je mogoče nadalje sodelovanje z demokratami ali ne, temveč samo vračanje, kako in kdaj je treba prekiniti z njimi vsake nadaljnje odnose.«

Izplačilo uradniških diferenc ter zaostalih pokojnin in invalidnin

Razdelitev prve tranše vžigaličnega posojila. — Finančni minister je zadeni pravilnik predložil finančnemu odboru. — Denar je že v blagajnah Narodne banke.

Beograd, 23. dec. Ker je finančni minister dr. Niko Subotić svojčas obljubil, da bo iz monopolnega posojila izplačal v prvi vrsti obvez, ki jih ima država do invalidov, vdovcem in uradnikov, je včeraj dostavil finančnemu odboru Narodne skupščine v odobritev »Pravilnik o izplačilu državnih obvez iz prejšnjih let po § 3 zakona o monopolnem posojilu v znesku 22 milijonov dolarjev«. Ta pravilnik se glasi:

Čl. 1. Prva tranša monopolnega posojila v znesku 5 milijonov dolarjev (280 milijonov dinarjev) naj se uporabi na naslednji način:

a) za izplačilo dolžnih invalidskih podpor za čas do 31. marca 1928: 100 milijonov dinarjev.

b) za izplačilo neopornanih pokojninskih prejemkov za čas do 31. marca 1928: 25 milijonov Din.

c) ostanek do gornjega skupnega iznosa prve tranše naj se uporabi za izplačilo dolžnih razlik prevezenih in razvrščenih državnih uslužbencev po zakonu od 31. 7. 1923. I. za čas od 1. oktobra 1923 do 1. maja 1924.

Čl. 2. V kolikor obveze, označene pod a), b) in c) predhodnega člena tega pravilnika, ne bi bile izplačane iz prve tranše posojila, naj se v isto svrhu uporabi potrebna svota iz druge tranše posojila.

Čl. 3. Po izplačilu obvez, označenih v prejšnjih členih, naj se izplačilo iz donosa tega posojila vse ostale državne obveze, pri čemur naj veljajo naslednja načela:

a) izplačila se naj vrše po nastrožjem kronološkem redu nastanka teh obvez.

b) Razporeditev razpoložljivega iznosa posojila

bo izvedla državna direkcija računovodstva in budžeta pri posameznih izplačilih blagajnah na podlagi zahtev pristojnih nadzornikov 1 stopnje v smislu postopka, ki velja za črpanje rednih proračunskih kreditov.

c) Svoje zahteve, na podlagi katerih se bodo dodeljevale potrebne svote posameznim izplačilnim blagajnam, naj naredbodavci 1 stopnje predlagajo generalni direkciji državnega računovodstva in budžeta in globalnih iznosov ugotovljenih na podlagi predhodno dobavljenih rednih in likvidnih dokumentov, iz katerih je razvidna nedvoumna pravica posameznih terjatev izplačila iz vsot, ki bodo na razpolago posameznim izplačilnim blagajnam, naj naredbodavci odredijo na podlagi rednega računovodstvenega postopka.

d) Iz donosa tega posojila se smajo ob dospelosti izplačati blagajniški boni, izdani na podlagi čl. 30. finančnega zakona za 1928/29, oz. čl. 33. fin. zak. za 1927/28. Ravnotako pa bo izdal minister financ takoj, ko se predno bode izplačane naslednje tranše posojila, bone za izplačilo državnih obvez iz prejšnjih let. Ti boni se bodo morali dokončno likvidirati iz donosa posojila ob dospelosti, ki bo označen pri izdaji bonov.

Čl. 4. Minister financ bo predpisal podrobnosti tehničnega postopanja za izplačila iz donosa tega posojila tako za državne izplačilne blagajne, kakor za Narodno banko, ter način vključevanja izvršnih nalog.

Prva tranša švedskega posojila v znesku 5 milijonov dolarjev je bila včeraj izplačana Narodni banki.

Protest zagrebških novinarjev

Zagreb, 23. decembra. Zagrebška sekcija jugoslovenskega novinarskega združenja objavlja v današnjih listih izjavo, v kateri pravi med drugim: »V zadnjem času se pamavljia s strani režima prav drakonsko preganjanje hrvatskega tiska. Časopisi se pogosto zaplenjajo tudi radi stvari, ki jih je ista cenzura v drugih listih pustila na miru, tako da se poraja vtis, da se hoče sistematično uničiti posamezne liste. S tem je kar najresnejše ogrožena tudi eksistenca novinarjev, ki so pri teh listih zaposleni.«

Vrhu tega pričena režim čim dalje bolj izjaviti sistem na oblasti že itak reakcionarne določbe zakona o tisku izvajajo na svojo pest in proti samemu zakonu. Tako je bil v Zagrebu že v družici zaradi nekih dozdnevih prestopkov, zagrebških s tiskom, aretirani odgovorni urednik »Narodnega Vala« g. Krešimir Devčić. Zakon o tisku nikler ne p. edvideva preiskovalnega zapora, a baš ta zakon izključuje preiskovalni zapor kakor ga predvideva naš kazenski postopek. S postavitvijo odgovornih urednikov in sploh novinarjev v preiskovalni zapor, jim je vzeta najosnovnejša pravica, ki jim jo zakon daje, namreč da v prostosti zbirajo dokazno gradivo za svojo obrambo. Ako se upelje ta p. otizakoni praksa, ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Na podlagi teh ugotovitev ter po naložbi obsojnih p. otizakoni praksa ki jo zahtevajo policijski organi, potem bo mogoče postaviti vsakega odgovornega urednika in novinarja brez nadaljnjega v zapor. Čim bodo to zahtevali ti organi. Tako postopanje bi naravnost onemogočilo ves tisk.

Današnje število »Ponedeljka« pošljamo na ogled tudi mnogim, ki nanj še niso naročili. Številke ni treba nikomur vračati. Kdor pa želi imeti dober list, ki ga bo tudi ob ponedeljkih, ko dnevnik ne izhaja, informiral o najnovejših dogodkih, ta naj naroči »Ponedeljek«. Naročnina znaša mesečno samo 4 Din četrletno pa 10 Din. Dostavljanje po raznašalcih v Ljubljani, Mariboru in Celju velja 1 Din mesečno. Kdor se hoče naročiti na »Ponedeljek«, naj to sporoči po dopisnici upravi »Ponedeljka« v Ljubljani, Prešernova ulica 54, da mu pošlje poloznico.

Milijonski fond za klerikalno časopisje?

Zanimive informacije zagrebških »Novosti«. — Posvetovanja ob Koroščevem bivanju v Sloveniji. — Onemogli klerikalni napori proti naprednemu tisku.

Zagreb, 23. dec. Nocojšnje »Novosti« poročajo, da prispe dr. Korošec jutri zjutraj z orientekspresom v Ljubljano. Ministrski predsednik hoče preživeti v Sloveniji božične praznike. Čeprav torej njegov prihod nima političnega značaja, se bo vendar ob tej priliki sestel z voditelji SLS, da se z njimi porazgovori o ukrepih, ki naj bi ojačali položaj klerikalne stranke v Sloveniji. V Sloveniji so namreč vedno bolj nezadovoljni z vladno slovenskega premijerja, ki ni prinesla pokrajini nikakih koristi, temveč se pod njo gospodarske in sploh življenske razmere čimdalje bolj slabšajo. Zato postajajo klerikalne množice s politiko dr. Korošca in njegove stranke vedno bolj nezadovoljne.

K tej informaciji pristavljajo »Novosti«, da klerikalci posebno neprijetno občutijo dejstvo, da stoji cela Slovenija pod vplivom velikega in močnega naprednega tiska, ki ga izdaja konzorcij »Jutra«. Ta napredni tisk predstavlja veliko nevarnost za klerikalno stranko, katere tisk je mnogo slabši.

»Novosti« zaključujejo: »Da bi rešili to vprašanje sedaj, ko so še na oblasti, so klerikalci zbrali garancijski fond 5

milijonov dinarjev(!), s katerim nameravajo izdajati »Slovenski list«, ponedeljkovo izdajo »Slovenca«, ki izide že jutri, ter popoldansko izdajo »Slovenca«, ki bo tudi začela izhajati v najkrajšem času. Ta popoldanska izdaja »Slovenca«, naj bi bila predvsem konkurenca »Slov. Narodu«. Na ta način mislijo klerikalci oslabil vpliv naprednega tiska v Sloveniji, kar pa se jim vsekakor ne bo posrečilo.«

Odgovornost za te informacije prepuščamo »Novostim«. Ze o verjetne so vsekakor. Da klerikalce silno jezi in žalosti da kljub vsem naporom ne morejo škodovati naprednemu časopisu, je znano. Dvoma tudi ni, da je klerikalno časopisje že danes deficitno, tako da iz svojih sredstev ne zmore novih eksperimentov, ki bi požrli stotisočake in milijone. Ker pa danes res začno izdajati svoj »Slovenski list«, ki naj bo pred vsem konkurenca našemu tako lepo se razvijajočemu se »Ponedeljku«, so si že morali kje zagotoviti tudi »garancijski fond«, o katerem poročajo »Novosti«. — Op. ur.

CSR pripravlja nove pogodbe

z Jugoslavijo, Romunijo, Avstrijo in Madžarsko

Praga, 23. dec. Po letnem poročilu zunanjega ministrstva namerava Češkoslovaška v prihodnjem letu skleniti več novih razsodilnih pogodb. Z Madžarsko se bo Češkoslovaška pogajala glede sklepa naslednjih pogodb: o pravni pomoči v civilnih in trgovskih zadevah, o medsebojnem priznanju sodnih odločitev o izročitvi zločincev in o pravni pomoči v kazenskih zadevah.

Z Avstrijo se bo Češkoslovaška pogajala o istih osnutkih kot z Madžarsko, ter razen tega o obmejnem statutu ter o pogodbi za ureditev medsebojnega

povračila stroškov za zdravila in preiskave.

Z Jugoslavijo bo Češkoslovaška vodila pogajanja o pogodbi za brezplačno preiskavo bolnikov dalje o pogodbi za medsebojno prevzemanje izgnanih državljanov in zaključila pogajanja o trgovinski pogodbi.

Z Romunijo bo Češkoslovaška pričela pogajanja glede obmejnega statuta ob reki Tisi, dalje glede obnovitve trgovinske pogodbe pod pogojem, da bo Rumunija izgotvila novo carinsko tarifo.

Rakić pri Mussoliniju

Beograd, 23. decembra. Po vesteh iz Rima se je včeraj sestel jugoslovenski poslanik Rakić s predsednikom italijanske vlade Mussolinijem v palači Chigi. Sestanek je trajal daleč časa vendar pa o njem niso bila objavljena nikakla poročila.

Trumbićev povratek

Zagreb, 23. decembra. Danes se je vrnil v Zagreb bo večtedenno bivanju v Parizu in Londonu posr. dr. Ante Trumbić, da preživi božične praznike doma.

Občni zbor hrvatskih sodnikov

Zagreb, 23. decembra. Danes dopoldne se je vršila letna s. upsćna Zvezdnice hrvatskih sodnikov, ki ji je predsedoval svetnik banskega stola Čepulčić Tinkaj Luđević. Počask, sodnik sodnega stola v Zagrebu, je poročal o delu organizacije v preteklem letu. Glavno delo je bilo osredotočeno na priprave za zakon o sodnikih, radi česar s. tudi ni vršila nobena redna in izredna skupščina zajednice sodni. ov od 19. decembra 1926. Posebnih sklepov občni zbor ni sprejel.

Požar sredi Beograda

Beograd, 23. decembra. V pretekli noči je pogorel veliki v. no »Kasno na Terazijah. Škoda znaša 2 in pol miliona Din. Policija vodi preiskavo, kako je prišlo do požara. Domneva se, da je ogenj nastal zaradi slabše električne napeljave.

Mussolinij se spominja kralja

Rim, 23. decembra. Koncem d. hate v senatu se je ministrski predsednik Mussolinij spomnil kralja. Njegova izjava, da se spomni na kralja, je bila sprejeta s. ovimi ovacijami in vzklitaki: »Živel kralj!«

Andoški kralj bo ozdravel

London, 23. decembra. Današnji oficijelni buletin o zd. av. venom stanju kralja zatrjuje, da je kralj preživel miren dan in se njegovo stanje polnoma boljša.

Iz grškega parlamenta

Atene, 23. decembra. Finančni minister je predložil zbornici proračun. Notroni minister je predložil z. konski osnutek proti komunistični pr. ov. andi, n. kar je bila zbornica odgodena do 10. januarja.

Rusko-romunski odnošaji

Moskva, 23. decembra. V zvezi z znanim intervjuom rumunskega zunanjega ministra Mironesca, ki je večkrat ponovil od sovjetskega tiska demantiranje trditve, da je pokojni ministri predsednik Bratianu opelovano predlagal na konferenci v Genovi za ključitev nenapadne voje, izjavljajo me. rolniki krogi v odlični obliki, da sovjetska unija niti neposredno od Rumunije niti s posredovanjem tretje strani ni prejela nikdar predloga glede zaključitve nenapadne pogodbe. V Genovi ni staval Bratianu, temveč Lloyd George predlog za zaključitev nenapadne pogodbe med vsemi udeleženci konferenci. Po tej konferenci se je obnovil direktni stik med sovjetsko vlado in rumunsko vlado. Na dunajski konferenci, kjer na rumunsko vlado tudi ni stavila nikakih predlogov glede pogodbe. Od tedaj se med vladama niso vršila niti neposredna niti posredna pogajanja kakršnekoli vrste, kakor tudi ni bilo nikake izmenjave pism, še se ne upošteva prvotni, ki so bile izmenjane takrat, ko je nameravala Rumunija prodati ladje, ki so last sovjetske unije. Mešana obmeja komisija pa lahko odloča samo v vprašanjih, ki se nanašajo na obmejne incidente, in tega delokroga tudi ni nikdar prekoračila.

Sibirski Indijanci

Nedavno je v moskovskem političnem muzeju predaval ruski raziskovalec Dalnega vzhoda V. K. Arsenjev o prebivalcih v pragozdovih v usurijskem okraju, o tako zvanih Indijancih naroda Ude.

»Narod« Ude se je zelo širil po številu svojih članov, ki jih je samo še 1.327 in ki s svojim načinom življenja, lova, običajev in vere v marsičem spominjajo na severnoameriške Indijance. Arsenjev je izjavil, da to nalbrže ni slučajno. Etnologi se že od nekdaj bavijo z aziskim severovzhodom in ameriškim severozapadom in mislijo, da so bili ti kraji nekdaj snovni »Sibirski Indijanci« ubivalo z nenavadno spretnostjo medvede nabada. lo živje ribe na konja zasledujejo zveri do njihovim vonu kakor pravi Indijanci. Odbor za pomoč izumirajočim narodom na severu preskrbuje sibirski Indijance z m. rovo poljedelskimi stroji, ki jim zdravniško in pedagoško pomoč, toda zelo dvomljivo, je, ako bo mogel preprečiti nadaljnje izumiranje teza zamrznega naroda. Etnodiciija Arsenjeva je filmovala običaje tega plemena ter proučila njihov način življenja.

Manjšine v Rumuniji so zadovoljne

Zakaj je zaprt v — blaznici?!

Zanimive podrobnosti iz »celovškega procesa«

b. a. — V Celovcu, 22. dec.

Ko so meseca januarja leta 1927 začeli v beljaski »Kärntner Tagespost« izhajati zelo ostri članki, napovedi proučevanja koroskega deželnega glavarja Vincenca Sumija (Schumy) in raznim drugim visokim gavam koroske deželne uprave, se je začelo, da se začnejo na Koroskem odlično razpisovati oni gubili razmer, ki so vladale v deželi, v prvih poprečnih časih in so si razni ljudje v njih pod tedaj vse zaključili krmko »koroskega domoljubja«, ki je pomenjalo nametznostnejsi boj Jugoslovenstvu, znani bodisi že kakorkoli — polniti svoje žepce. Bili pa so tedaj tudi ljudje na Koroskem, Nemci in pomenci, Slovenci, ki jim je njihovo delovanje narekovalo resnično nemško rodoljublje in so tvegali za stvar svoje življenja in imetje. Tako je pač razumljivo, da je po nekaj letih, ko so se po plebiscitu razmere v deželi ustale, prišlo do raznimotivanja nekdanjih časov in razkritij, ki so kakor strela iz jasnega udarila v korosko javno življenje.

Eden takih borcev za »nemško« Korosko proti Jugoslaviji je bil tudi neki Stefan Durchschlag, ki se je v največjem navdušenju bojeval proti »vdoru Čušev (Jugoslovenov) na Korosko«. Mož je bil eden najneznosnejših sovražnikov Jugosavije in je šel v svojem nemškem navdušenju celo tako daleč, da je, kakor pravi sam v neki svoji pismeni izjavi, kot oženjenec postal nezvest svoji ženi edino le zato, ker je bila žena — jugoslovenskega mišljenja. Takemu borcu za »nacionalno stvar« se je po izvršenem plebiscitu vsekakor moralo dati primerno plačilo in koroska deželna vlada ga je zato namestila v državni gozdarski službi v Železni Kapli. Durchschlag pa je bil svoje vrste človek. Videti je, da se vrše nepravilnosti pri izsekavanju gozdov in druge take stvari, pa je vsako toliko nadgledoval svoje predstojnike z naznanili in ovadbami, ki gospodom niso bile posebno dobrodošle, ker se je tedaj na Koroskem, v deželi, odtrgani od vseh strani, kupčeval vseprepriki z lesom, edinim blagom, ki je moglo prinesiti cvenka v deželo. Pa je prišlo tako, da se je Durchschlag osvojavil pri svojih predstojnikih, zašel v navzkrižje z njimi in si nakopal na glavo disciplinarno preiskavo, ki mu je prinesla kazen 25 odstotnega odteglaja od plače za dobo treh mesecev. Predsednik republike mu je milostno to kazen spremenil v ukor. Durchschlag pa je bil prepričan, da se mu je zgodila krivica in je obdolžil tedanjega koroskega deželnega glavarja Vincenca Sumija in svoja predstojnika, dvorna svetnika dr. Schmidta in Mavrilija Mayerja, zlorabe uradne oblasti napram njemu, zaradi česar je deželno sodišče v Celovcu uvedlo proti njemu kazensko postopanje. Bili so pa vendar neki neznani razlozi, zaradi katerih se to kazensko postopanje proti Durchschlugu, ki je bil medtem premeščen iz Železne Kaple v Paternion na Gornjem Koroskem, ni izvedlo, pač pa se je preiskalo njegovo — duševno stanje. Preiskala sta ga celovška sodna izvedenca za umoholne, dr. Nemitz in dr. Mensburger, ki sta ga proglasila za — blaznika: kronična blaznost pretežno kverulantične narave. Na podlagi tega zdravniškega izvida se je ustavila v Celovcu sodna preiskava proti Durchschlugu, a okrajno sodišče v Paternionu ga je postavilo pod varstvo ter mu insceniralo za varuha paternionskega poka Mihala Perkoniga, rodom iz Čakovca. Posledica tega sodnega ukrepa je bila, da je bil Durchschlag trajno upokojen. Pa dejte znet čudeža! Dasi ravno je imel Durchschlag komaj 5 služnih let, se mu je odmerila pokojnina za — 18 let!

V času, ko se je vse to vršilo, je Durchschlag vložil proti svojima predstojnikoma Niemetzu in Mayerju ovadbo zaradi težkih nepravilnosti v gozdarski službi, proti dež. glavarju Sumiju pa zaradi pristranosti v svoji disciplinarni zadevi. Ovadba se z ozirom na njegovo »blaznost« ni upoštevala. V tem pa je Durchschlag prišel v navzkrižje tudi s svojim varuhom Perkonikom, katerega ni nikdar hotel priznati za varuha in tudi ni nikdar hotel od njega sprejeti pokojnine, katero je zato Perkonig nalagal v hranilnico. Spor je šel tako daleč, da je nekoga dne Durchschlag, ki je kot nekaj učitelj strelceval imel pri sebi lovsko puško, zagrozil, da bo nad Perkonikom proglasil hitro sodbo in ga ustrelil. To je bilo povod, da so Durchschlaga kot obče nevarnega blaznika z orožniško pomočjo prepeljali iz Paterniona v celovško blaznico.

Durchschlag pa je mel dobre prijatelje, ki ga nikdar niso smatrali za blaznika, pa so stvar spravili v javnost in še tembolji, ker je bil Durchschlag znan kot neizprosni gralec vseh mogočih nerednosti, ki so se vršile v deželi, in sam dopisnik raznih neodvisnih listov, med njimi tudi beljaski »Kärntner Tagespost«, ki se ni bal povedati svojega mnenja tudi na javnih shodih. Proti njegovemu varuhu Perkoniku, ki se v resnici ni brigal zanj, se je organiziral bojkot, ki ga je skoraj popolnoma uničil. Tako je prišel mesec januar leta 1927, in tam sredi meseca je Durchschlag nenadoma — izginil iz blaznice.

Po šestnajstih dneh, 30. jan. 1927, je bil v Beljaku napovedan velik javni shod, katerega se je udeležil tudi Sumi in je na tem shodu novinar Müller v lice očital Sumiju, da je oskodoval Korosko za ogromne zneske, in izjavil, da mo-

rajo taki roparji, taki izkoriščevalci na vesala, toda ne z vrvo, temveč z žico okoli vratu. Na tem shodu bi bil moral govoriti tudi Durchschlag. Toda medtem je že prišel — po čigavem posredovanju? — iz Celovca na log policijskih oblasti v Beljaku, naj prime Durchschlaga in ga da zopet odpeljati v celovško blaznico. In to se je tudi v resnici zgodilo. Durchschlaga so prjeeli in ga z avtomobilom prepeljali v Celovec. Spremlja a sta ga poleg orožnika Josip Troyer, obtoženec, in Matija Wiegeler, priča v celovškem procesu. Odtlej se nahaja Durchschlag trajno v celovški blaznici na oddelku za »nemirne blaznike« in se je pažnja nad njim zlasti za časa procesa kolikor mogoče poostila.

Tekom razprave so bili zaslišani vsi zdravniki, ki so imeli opravka z njim, ker so obtoženi in njihovi branitelji ponovno zahtevali, da se Durchschlag zasliši kot priča. Toda sodni dvor je vse te predloge zavračal drugega za drugim. S strani obtožencev se je izrekal dvom o utemeljenosti zdravniških mnenj. Izrekal se je dvom o utemeljenosti fakultetnega mnenja, ki ga je podal dunajski vsenčlški profesor dr. Wagner-Jauregg, in ko je branitelj dr. Wittner prečital pismo, ki ga je istega dne dobil od Durchschlaga, se je vse čudilo logičnosti »blazničkovera« pisma. Zato pa je potem predlagal obtoženi novinar Müller, da Durchschlaga ponovno preišče drugi zdravnik, češ, da se je dr. Wagner-Jauregg dvakrat strahovit zmotil: prvič, ko je znanega dunajskega igralca Girardija proglasil za blaznika, kjer je igrala uloga motorja njegova žena, igralca Odilon, pa so Dunajčani rešili svojega ljubljence iz blaznice; drugič, pa ko je iz mrtvih aktov podal zdravniški izvid in je mrtvo grofico Ferryjevo, ki ni svojih sorodnikov določila za dediče, proglasil za blazno, pa je graško deželno sodišče odklonilo to njegovo strokovniško mnenje. Sodni dvor celovškega porotnega sodišča pa je kakor rečeno odklonil vse na zaslišanje Durchschlaga in ponovno preiskanje njegovega duševnega stanja namerjene predloge, celo tudi predlog, da bi si porotniki ogledali Durchschlaga v blaznici.

V netek 28. t. m., se bo nadaljevala v Celovcu porotna razprava o Durchschlagovi stvari, seveda v odsotnosti »blaznega« Durchschlaga, o katerem je bilo rečeno v »Kärntner Tagespostu«, da je ravnanje Sumija in primarista dr. Nemitza z njim tako, da je »enako morilnim namenom«.

Letošnje božično vreme

Poznojesenska toplotna doba je trajala le 58 dni, t. j. od 18. oktobra. Koncem prošlega tedna se je vreme v Srednji Evropi nenadoma ohladilo. Depresija je bila najmočnejša v Biskupskem zalivu na Španskem, kjer so pihali točni vetrovi z zapada. Pri tekmovanju med hladno in topleto strmo se je izkazalo, da je mizla močnejša od toplete. Že od 18. decembra se drži temperatura nad normalo. Hladni zrak ni prišel od Jadranskega sibirskega mraza. Njegov glavni znak ni bila nizka temperatura, marveč suho vreme.

Plast hladnega zraka leži v glavnem nad Alpami. Pregled temperature kaže, da imamo Beljak 11 stopinj pod ničlo, Gradec 4, Gleichenbur 5 stopinj pod ničlo, Čakovo 4, v slovesnem 15 stopinj pod ničlo. V Trstu pride temperatura približno na ničlo, če piba burja. Komaj ena stopinja nad ničlo v Rimu, 2 pa v Neaplju niso nobena posebnosti. Kdor zelo trpi vsled mraza, naj bi sedaj odpotoval na Islandijo, kjer je zjutraj 5 do 6 stopinj nad ničlo! Seveda je ta toplota produkt zalivskega toplega. Celu na vz. hodni obali Grönlandije je pri 2 stopinjah pod ničlo toplejše kakor v Luvanu, odkoder javljajo, da je temperatura padla že zjutraj na 5 stopinj pod ničlo. Vreme je torej zelo muhasto.

Kdor bi rad napravil iz te dolgotrajne tople temperature kakšen zaključek, se mora zateči k statistiki. Tozadevni pregledi kažejo, da je tako tople vreme v sedanjem zimskem času dokaj neobičajno. Pri splošnem kretanju atmosferskih tokov gredo mizle struje čestokrat proti toku tople struje pa vstric z njim. Vsekarer tvorijo notranjezijska zimska anticyklona ozromno oviro. Pri užnem toku pa se vreme lahko tako obrne, da nastane z burjo v alpah mestoma toplejše vreme.

Višek mrazovnega vala je najbrže že dosežen. V višini se pojavljajo inverzni vetrovi, ki pa so v toliko tolažilni, ker vzbujajo upanje, da dobimo v kratkem sneg. Gori na severu imajo letos v tem oziru več sreče nego doli na jugu. Zato so tudi izgledli, da bi naši kraji kmalu dobili sneg, zvenkrat se pičli. Vreme se mora najpozneje izpremeniti, postati toplejša. Šele potem bo nekaj upanja, da zarode sneg, ki ga sedaj še nimamo v zaželeni meri.

Očestvo

Švedska statistika ugotavlja, da ginele neštevila imena kot Anderson ali Peterson. Samo v Stockholmu je prvih nastalo lani in tisoč, drugih pa dve sto. Po stari švedski šegi je do pred kratkim sin privzemal očetovo ime s pristavkom »son«: Erik, Karlov sin, je postal na priliko Erik Karlsson, njegov sin Nils na Nils Eriksson itd. Državna oblast je toplotno priporočala, naj se onuste nazivi na »son«, ki delajo seznane tako nepregledne in sejejo samo zmedo. Pri nas pa rimejo v staroverske šege, če se moramo uradno podpisovati še z zračnitno očetovega imena: Peter I. Klenec. Abecedni red po krstnih imenih je silna starokopnost. Pokličite v stolnici: Peter! In odlaš se ti morda deset vojakov. Na poziv: Klenec! pa pristopi blizko ena sama oseba. Rozen teta je za podimca priimek zgodovinske puve, dano že pred rojstvom.

Šaljiva politika upokojenega generala

Največje junaštvo generala Uzunmirkovića. — Prvo razočaranje v Beogradu. — Strah v gostilni. — Velezanimivi smotri Stranke bratstva.

Svoj čas so se v Srbijo iz Rusije vračali razni politični preroki, pravi »Politika«. Zdal in Rusije ne prihajajo več, pač pa se vračajo v Beograd iz Zagreba, vsak prinese s soboj dva zemljevida v žepu, v glavi pa načrt o preureditvi države. Poslednji se je vrnil general Uzunmirković.

Ko se je poslavljati od dragih Zagrebčanov, je v slovo izpregovoril ognjevit govor. Dejal je: — V vojni sem izvrši čudovita junaštva. A ono, kar sem storil pred vso katedralo, prekaša vse moje prošnje podvige. Jaz sem tu kratko malo rešil državo in videli boste, kako me bo narod obsul s svojo hvalenostjo. Ko dopem v Beograd, me bodo sprejeli razigrani meščani in me prekrili s cvetjem. Moj vohod v Beograd bo triumfalni. Po glavnih ulicah se že gradijo slavoloki. Osnova bom stranko, ki bo preporodila Sloveštvo in vsi bodo drveli za menoj.

In Zagrebčani, kakršne je Bog dal, se so slovit od novega Mesice in od srca zahiteli. Ko pa je vlak prispel na beografsko postajo, se general Uzunmirković ni mogel dovolj nadežiti. Namesto 300 tisoč Beograđanov ga je sprejelo samo njih petoro: trije novinarji in dva orožniška častnika, njegova tovariša. On pa vendar ni klonil duhom, marveč je po zgledu drugih politikov, ki imajo svoje štabe pri »Barajevu«, »Borči« in »Treh seljakih« izbral lepo in veliko gostilno v sredi mesta in naročil gospodarijo.

— Sieherni dam mi rezerviraj 10 miz! Znaš, navali bo narod da me vidi, a to bo tudi za tebe lep dobiček.

In pride z Uzunmirković prvega dne zarna, čim so odprli kavarno sede in naroči kavo. In dočaka polne Gostilničar se ne more nadežiti. Čudijo se tudi nezaposleni natakari. Kaj takega se ne ni zgodilo nikoli. Čim se ta ali oni gost polaj pri vratih in vrže pogled v kavarno, se zgrozijo, zamahne, kakor da je nekaj nozabil in — izgine. Pa tudi stalni gostje, ki

so se sicer tu dnevno seotali pri čaji pive, store enako, kakor po dogovoru Pride čas kosila, a gostilna je še vedno prazna.

— Hajde de, se tebi kavarnar, zvečer bo bolje. Ni še dovolj znano, kakšnega gosta imam... Toda zvečer se isto ponavlja. Pa tudi naslednje dni enako. Odpirajo se vrata, gosti pokujejo v gostilno, a nihče ne pristopi praga. Kakor da je gostilna naenkrat postala okužena.

Na za g Uzunmirkovića ta čas ni bil izgubljen. Nasprotno! Samota v gostilni mu je pripomogla, da je definitivno izdelal program svoje Stranke bratstva. Ni prevelika indiskretnost, če izdamo naslednje podrobnosti njegovega programa.

Svrha Stranke bratstva bo širjenje religiozne in družinske zavesti, ki je (kakor znano) zadnji čas padla prece. Nasko Pridigovat, ljubezen do Boga in mir na zemlji je sveta dolžnost upokojenega generala. Istotako moramo, če hočemo rešiti svoj narod, viliti spoštovanje mladim napram starjšim kakor kaplar spoštuje podnarednika, ta narednika itd.

V tem smislu je treba doseči mir tudi med sprtni brati. Sporazum med Srbi in Hrvatji je eden zame. Glavni smotrov nove stranke. Praktično bo določeno ne ta način, da bo Stranka bratstva zbrala zadostno število pristavev v presedalskih arhivih, nato sklenila strankarski sporazum s srbsko stranko generala Okanovića, pa bo vesolni naš narod zbran v čvrsti, moralni in Bogu d. p. deljivi organizaciji.

V ostalem Stranka bratstva ne bo niti od daleč s. čine navadnim političnim strankam. Ne bo imela niti svojega glavnega odbora, niti krajevnih organizacij, niti članskih izkaznic. Pri političnih ne bi razstavljala svojih skrinjic in tudi ne bo vršila agitacije na zborovanjih, a čemer se razume, da se njeni člani tudi ne bodo siličevali vilitve. Edine ta bo njena skupnost z drugimi strankami, da bo imela tudi ona svojega četa in ta bo, razume se, gospod Uzunmirković.

Čarovnik s spalnim strojem

Kako zdravi čudodelni pariški zdravnik-psihijater prof. Berillon svoje bolnike.

Spalni stroj je čudovita priprava iz črne svile. Nekaj slinčnega sem opazil na glavi kon, bolnih na oči. Če si jo nadenemo, se zasvetijo pred čim dve majhni električni ampuri v enake me, pomirajoč luči, a v ušesih ti zabrne elektrika s ruja ka- or svojerstvom monotonu eoljska harfa. Komaj pet minut sem imel spalni stroj na sebi — moja mizrena je odnehala, kljub temu da sem se trdovratno upiral, da ne bi zaspal, sem čutil, da bom zaspal na mestu, prav tu na stolu vprico profesorja. Hitro sem snel vrazjo masko z glave in sem sličil profesorju Berillonu v njegovo ordinacijsko sobo.

Profesor je bil videti dobre volje. »Spalni stroj«, je dejal, »ni nobena čarovnja. Enakomerna luč in enakomerno monotonu melodija je to, kar te sprosti, je pri njem najboljši. Zato je tudi več vreden kot oči hipnotiziranja. Kajti za samo opazovanje svojih neregiranih: tudi večina živčnih bolnih trpi na fiksni ideji zasledovanja, ki v ostalem ni neutemeljeno. Vsek posameznik v Sloveški državi je prav za prav zasledovalen. Instinktivno se bolimo drug drugega. Prava živčna bolezen, trpijo jo le izjemni ljudje. Vse to je povedal dr. Berillon čisto mirno, brez vsake geste in mimike kakor bi govoril sam s seboj.

Ljudje ki so izgubili svojo senco.

»Oglejte si moje dame in gospodje tega bolnika tu« s temi besedami je pokazal na gospoda s črno brado, ki je bil videti da spi v naslonjaču »Peter Schlemich« in ki je izgubil svojo senco. Kaj je senca? Nič prav nič nekategorična neuporabna stvar in vendar, kolika nesreča, če jo izgubiš — vprašajte gospoda Chamissa! Nu ta gospod Schlemich je izgubil srčnost. Kaj je srčnost? Nič kaj ne? Prazen pojem in vendar brez srčnosti ni volje! Ta gospod je izgubil torej svojo voljo. Pustil je da mu je neke obležala prav tako kakor bi pustil obležati denarnico. Gotovo se vam je že kdaj pripetilo da ste hoteli kaj kupiti in da ste sešli v žep: Moji bog kje je denarnica? Neutegoma vas je obšlo čustvo nesigurnosti spomnili ste se tisoč stvari za katere potrebujete nujno denarja. Čeprav bi lahko prebili vso pot, ne da bi vam bilo treba kaj kupiti.

Denarnico lahko povsod izgubiš. Kako pa če izgubiš srčnost? Tudi to lahko izgubiš na različne načine. Najbolj pogostokrat po prestani bolezni. Kri je vzrok bolezni kakor tudi zdravja. Ona nas hrani in če se spremenimo imamo tu živčno bolezen: srčnost gre k vragu! Na ta način je nastala beseda melanholija — katero označuje mo hudo živčno bolezen. Paludizem in or. malaria povzročita izgubo srčnosti. Med vojno sem zdravil črna podofciria ki le postal slaven zaradi svoje blazne drznosti. Na fronti je bil izvršil vrazje bravure. Ko je okrevail smirno nevarno ranjen je takoj zopet odhitel v bojni metej in izizzval smrt. Tedaj ga je napadla malaria. Ozdravel je, izgubil srčnost in postal hudo živčno bolan. Le z največjo težavo se mi je posrečilo, da sem mu olajšal bolečine. Nekega dne sem mu rekel: Sedaj vem z gotovostjo da ste popolnoma zdravi. Misliš sem da mi bo padel okoli vratu: pozabil sem da je izgubil svojo senco — srčnost. Samo trenutek ga je obšlo veselje, nato mi je mračno rekel: Če me popolnoma ozdravite, me bodo poslali na fronto. Raiš: ostanem živčan. To je torej postalo iz lunaka, ki je izgubil svojo senco — hrabrost.

Samo pol ure na me še ljubli...

Profesor se je obrnil k bednemu dekletu, ki je sedelo v naslonjaču in se smehljalo sledilo njegovim izjavam. »Potem lahko izgubiš človek svojo srčnost če je zaljubljen. Zakaj ste postali nenadoma resni gospod? Tudi ljubezen je bolezen in še zelo resna. Često je njen konec nadvse žalosten. Zdravilno postopanje pa je isto: pacientu je treba vrniti srčnost da se nič več ne boji živeti in uživati veselje. In zopet obrnjen k meni: »Dama, o kateri vam hočem sedaj pripovedovati je žena odlična, za vrlo znanega urista. Začela je razmerje z nekim mlajšim gospodom ki le traja tri tedne in tudi ni bilo prolektivano za daljši čas. Toda ta dama se je na ločitvi zaljubila, ki ni bil bil voljan, da bi se obrnil k zopet ljub. Dama, čile misla se ostala brez

»In Siegmund Freud?

Se vedno interesanten, čeprav ni več nov in originalen! Pozostu pretrava. Samo ob sebi je razumljivo da so v vsakem človeku udušena seksualna doživlja in namo. Ti pa se ne pomenu vsega, pomenu mnogo manj kot Freud zatiruje. V slovesnem se ne dajo doseči z njegovim naukom nobeni terapevtski uspehi. Pri nas v Franciji le spolno življenje svobodnejše veselje in nepriljubljenelše takorekoč erško. Na drugi strani smo Francozi diskretni, n spoznajne, da je ljubavno življenje privatna zadeva, nam je Francozom v krvi. Moje pacientke bi mi gotovo zelo zamerile če bi pričel z njimi govoriti o »takih stvarih«. Tudi ne bi nobenemu francoskemu kolegu svetoval naj bi zdravil mlado damo z dobre hiše po Freudovi metodi. Prav gotovo bi imel opraviti z njenim babanom!

Božično praznovanje na švedskem

Na švedskem ne traja božično praznovanje samo dva do tri dni kakor pri nas. Začne se že 13. decembra, na dan sv. Lucije in se zaključuje šele tam ob koncu meseca v letu. Trinajsti december je posebno pomemben za švedska dekleta. Na ta dan si mlade devojke okrase glavo z nekakšno krono, v katero so zataknjene moreče sveče. Na roke vzamejo pladenj s kavo in mlekom, slaščicami tu rdečimi tulipani, ki so nekakšna simbolika svetlo švedskega božiča ter nesejo vse to tistemu, ki so si ga izbrale po sreči. Če mladenci, ki stopijo predenj, sprejme ponudbo darove, pomeni, da sprejme srce devojke, če pa jo zavrne, se mora dekle vrniti ker ni opravilo ničesar. To pa se ne zgodi skoraj nikoli kati dekle in fant sta navadno domenijena že prej in ta sestanek je za oba le formalnega pomena. Vrši se zato, da zarodena lahko skupaj večerjata.

Na dan sv. Lucije se začne v vsakem švedskem kraju tudi božični sejem ki traja do zadnje tretjine decembra. Posebno Stockholm je ves slavnosten ob tem času. Če inenujejo Pariz »Ville lumière« in Berlin »Lichtstadie«, bi imenovali Stockholm lahko vsaj tako, ali pa še lepše. Vse stockholmske ulice so namreč v drugi polovici decembra bolj razsvetljene. Vrste se veliki svetlobni lok, razsvetljene smreke, po ulicah pa leži leskajoči se sneg.

Luči je toliko da so oči kot oslepele. V tem morju se kopije stotisečnega množica, ki kupuje v drugi polovici decembra od zore do mraka. Ta naval na trgovine je povsaj razumljiv, zakaj 15. decembra prejmo vsi privatni nameščenci, državni uradniki in delavci trinajsto plačo. Ta denar se navadno potroši za božične nakupe.

Božič ima na švedskem vse prej kakor kršćansko tradicijo. Ta praznik se je slavil že davno pred krščanstvom v paganskih časih. Prednikom današnjih švedov se bil znan pod imenom »solnčna praznika«, ko zmagava svetloba nad temo.

Če je Martinova gos dogodek, mimo katerega ne gre nobena švedska družina, je božič tembolj pomemben dan, ki ga ne omalovažuje nobena gospodinja in noben gospodar. Na božič so na švedskem zaprte vse gostilne in restavracije. Vsakdo mora jesti doma. Kdor nima lastnega doma, si preskribi obed in večerjo pri prijateljih in znanih ali pa mora stradati. Toda božični dan je tako prazničen, da si pač vsakdo privoščiti dober obed in večerjo. Če ni drugače skoči v bufet na kolodvoru, ki je baš tega dne zatrdišče vseh tistih, ki ne najdejo pristopa h kakšni usmiljeni družinski mizi.

Božični obed in večerja sta na švedskem obilna. Vsek obrok se začne s pijačo, s »smjedom«, nekakšne vrste pivom, ki pa je mnogo močnejše kakor naše pivo. Legenda pripoveduje, da so to pivo našli že nordijski bogovi v Valhalli. Švedi jih pridno posnemajo. Potem se servira »glogg«, nekakšna mešanica žganega sladkorja, slaščice ter mnogo drugih sladkih reči. Kot prva jed pride na mizo goveja juha z naravnim črnim kruhom. Tudi v tem spominja božična jed na predhodnike švedov. Glavna jed pa je na božič pečen prašček, katerega dobijo v vsaki družini. V obilni meri se servira mezza in suho sadje, suhor in torte. Po obodu se razdeljuje božični darovi. Obledarovan je vsak član in prijatelj družine. Ko se to pri kraju pa se oglaš godba in pari se zasujejo v presernem veselju, ki traja tja do štiridesetlanskega posta.

»Pomislite, ker me boli kazalec, ne morem zganiti drugih prstov!«
»Vidiš, ti so stopili v simpatijsko stavko!«

Jutri premijera!

VESEL BOŽIČ

Popolnoma novo!

Šelita vsem svojim mnogostežljivim in zvestim prijateljem

kralja smeja in humorja

PAT IN PATACHON

ki gostujeta te dni pri nas v njih najnovejšem in najboljšem filmu

Moč in lepota

Pravo božično zabavo in veselo praznično imate tedaj le, ako si ogledate ta film. Predstave na Božič in na praznik Sv. Štefana ob 3., pol 5., 6., pol 8 in 9. uri.

Jutri premijera!

KINO IDEAL.

Zlata nedelja v Ljubljani

O zimí, vremenu in tržnih cenah. — Odhod smučarjev na božičevanje. — Nepričakovano velik obisk trgovin. — Opera, drama in kino.

Ljubljana 23. decembra.

Za uvod besedo o času in vremenu: Včeraj da včeraj točno ob 3.04 zjutraj je oficijelno nastopila zima ki bo enako oficijelno trajala tri mesece do 21. decembra. Imeli smo včeraj odnosedno predvčerajšnjim tudi najkrajši dan. Sonce je izšlo ob 7.29 in zšlo ob 16.15. Priznamo da je zima svojo koledarski nastop prav dobro pripravila. Mraz pritiska že nekaj tednov. Snega sicer nimamo imeli pa smo za že dvakrat ali trikrat in le skopneli zapustili pa je svoje velike ostanke na Gorenjskem kjer se letos prav bobnotno razvila zimski sport.

S trga.

Pravo predbožično vrvenje le že včeraj vlada na Vodnikovem trgu. Kokošarice in lačarice so svoje stonice zabarikadirale z vsem dobrinami. Velika družina na smrt obsojenih puranov pitanih gosti rac in kokoši je z glasnim koncertom privabila gospodinjke. A draginja vlada letos. Le premožnejša rodbina si lahko privoščita purančka ali gosko. Je že tako da letos še posebno hudo pritiska mraz na ženski in ženski torbica. Ki jih ne more ozreti niti najbolj živahna zgovornost kmetice in razrodalnice.

— Mlilstvita gospa kupuje purana! Poglete na kako lepo rumeno mlado kožico ima pod peruti. Je letošnji: samo 110 dinarjev in nič več.

— Predrag predrag. Dam 80 Din. ... Gosna težko le! Tako pot v Ljubljano, pa vse leto pitam purana. Naj bo v božjem imenu 100 Din.

— Dam 90 pa bo!

— Pa naj bo, ker je prvi. In puran je romal pod pazduho lepe gospe. Ogronoma množina jalc je bila na trgu. 42 večih in manjših košar je premoželo okrog 40.000 komadov. Tu se le kupčija razvijala bolj živahno. Sine ovo nihla. Ta že stari rimski prekovor ima svojo veljavo pred vsakimi prazniki v Ljubljani, posebno pa še pred Božičem.

Živahno nedeljsko vrvenje.

Navzile splošni mirizil je bila današnja zlata nedelja nenavadno živahna. Dasi le pritiskal mraz a se je v ostalem božično nad Ljubljano dokaj vedro nebo le bilo od ranera lutra do večera vse mesto razbuzano. Deloma že včeraj deloma z lutranimi vlaki so se na gorenjsko stran porušili mnogi izletniki, predvsem smučarji in smučarice, ki so si v večini izhvalili božični domost in hodo sveti večer praznovati v pristnem planinarskem razpoloženju. Opažati le bilo tudi močan dotok Zagrebčanov ki nam postajajo zvesti gosti od sezone do sezone. Pač nasmimatičnejša konkurenca z našimi ljudmi!

V trgovskem pogledu le bila zlata nedelja nepričakovano povoljna. Trgovine so bile odprte do 13 in meščani ki so že ves teden pred moderno in zelo pestro opremljenimi izložbami imeli priliko preizkusiti svoj okus poželjen in emotivno zmogosten, so se žurili z odločitvijo. V raznih medenih in solidnih modnih trgovinah le vladal naližnavejši promet. Občinstvo je zlasti kupovalo manufakturno solono oblačilne predmete in modne potrebščine. Seveda pa le najnujnejše — v znamenju varčnosti.

Ugodno lasno vreme le popoldne bilo zelo povoljno za izlete v ljubljansko okolico. V smerah ter vzdrževalo zvezo mestni avtobusi, le bilo še posebno mnogo prometa. Kajpak le prednaločilo Posavje.

Kfeneč — „Jonny svira“.

S posebnim zanimanjem le bila v ljubljanski operi pričakovana krstna predstava senzacionalne modne dvodelanke Ernesta Kfeneča „Jonny svira“. Občinstvo le napolnilo gledališče malone do zadnjega prostora. Na znaneto pozornost čakalo, kdaj se dvigne taktirka. Prvi dve sliki pod ledeno dimo in v pevski sobi sta bili nekam medli in razkosani konec prvega delanja v hotelskem vestibulu pa le prišel in zanimal

Mariborsko pismo „Ponedeljku“

Draginja — Čudno gostovanje v spovednici. — Dve avtomobilski nesreči — Aretacije, prijave in smrtni primeri.

Zadnja predbožična, pri nas imenovana velika nedelja, je imela tudi letos svoj poseben značaj. Če ne bi na kolodvor in z nje odhajali in prihajali poleg običajnih nedeljskih sportnih izletnikov množestevini božični obiskovalci, bi lahko rekli, da je bila zlata nedelja povprečna sobota. Trgovine z bleščajočimi, bogato založenimi izložbami so pričakovale petičnih kupcev. Pri vsej živahnosti na trgu in po trgovinah, je bilo pa mnogo pritožb nad veliko draginjo. Tako so na trgu kokoši prodajali na enem kraju po 25, na drugem po 40 in več dinarjev, neka branjeva je tržila izluščene orbe po 40, skromnejše pa po 15 Din liter.

V baziliki Matere božje so imeli ponoči čuden obisk. Kaplan je prijavil policiji, da sta v spovednici prenočevala znana ptica Ivanka N., s katero je imela policija do sedaj že mnogo posla, in njen prijatelj Jožef B. Ivanka se zagovarja, da je ostala v spovednici iz usmiljenja do svojega tovariša, ki je baje v cerkvi omedlel, dočim je bila ona vdana pobožni molitvi. Na policiji pa niso hoteli razumeti koristi in namena te molitve ter so Ivanko vtaknili v kapelico znanega policijskega zaporja pri Grafu.

Ze dolgo nismo beležili resnejše avtomobilske nezgode. Danes sta pa na vrsti kar dve. Na glavnem trgu se skušal 21letni mehanik Josip Bezjak popraviti tovorni avtomobil. Z desno roko je prišel med kolo in verigo. Roka mu je zlomljena v členku, pravijo tako hudo, da mu ne bo več služila. Rošilni oddelek je ponesrečenca takoj odpeljal v bolnico — V Maronbergu se je prevrnil osební avto g. Ludvika Šefa, znanega mariborkega trgovca s papirjem. G. Šef je zadobil več notranjih in zunanjih poškodb. Tudi on je bil z rečnim avtomobilom odpremljen v bolnišnico.

O Božiču imajo kurji tatovi svojo sezono. Neki možakar je nosil na hrbtu živo vrečo. Čim je na Frankopanski cesti opazil stražnika, se mu je zbudila tatinska vest. Vrgel je vrečo v stran, ter izginil pred stražnikom med hišami delavske kolonije. Stražnik je pobral vrečo in našel v njej štiri žive kokoši, namenjene za božično mizo. Tatov niso mogli zalotiti. Pač pa je policija areti-

ter izvalil zlasti mlajši publiko hrabro priznanje. Bilo je mnogo ploskanja klicanja na oder in tudi darov in zelenja. Po dolgi pavzi med prvimi in drugimi detanlem se je dejanje zopet umirilo. nato pa postalo vedno burneje in napetije. Usneš se le stonjeval od slike do slike. Poslušalci so Kfeneča spremljali z mešanimi občutki. Toda nosilec naslovne vloze g. Primožič le bil za svojo arilo stoeč na klavirju deležen velikega aplavza ob odhodu sceni. Opera ki se odlikuje pred vsem v modnimi plesnimi ritmi zanima široko publiko zlasti s tehničnimi presenečenji ter z izredno pestro namiznimi prizorišči. Žal da tehnično sinoči ni bilo vse posrečeno. Leteča kraljica le docela odnovedala. Nadelamo se da se vsi nedostaki pri reorizacijah odpravilo. Pevski in orkestralni na to bila ta džezband — opera prav dobro pripravljena.

Nedvomno imalo natveč zaslug na tem da je delo vsaj zunanje prodrlo vsi solisti zbor in balet ter kabalda naš maribor orkester. Poleg čudovito elastičnega gosposoda Primožiča gre prvovrstno priznanje tudi elegantni gosposodi Veti Mašičevići. ki le s svojim elegantnim glasom povečo zmazga na vsi deli dalje g. Banovca g. Grbi gospe Poličevići in g. Rumolu. Dirigiral le temperamentno gosposoda Nefat.

Po predstavi le priredili stoeči parter vsem sodelujočim dolgotrajne ovacije. Kfeneč le danes zmagoviti že na 80 odrih. Zmagal le in dosegel troje — senzacijo — mastne fanteme in polna gledališča.

Tonko želimo da bi tudi v Ljubljani dosegel vse troje gledališka blagajna le na zlasti potrebna popolnega uspeha da se bo uprava lažje lotevala resnih in čisto umetniških nalog.

Istočasno se le v dramí vršila premiera Gollieve „Belleheimske legendice“, ki le uspela enako častno.

„Beli stadion“

Dasi so bili polni obe gledališči, se tudi kinematografi nikakor niso mogli pritoževati glede obiska. Pred množestveno zbrano publiko je ZKD predvajala v kinu Ideal in Matiji v premijeri veliki sportni film „Beli stadion“.

Prekrasne slike nas vodijo v St. Moritz, v središče švicarskega zimskosportnega življenja. Tu so tudi zbrani tekmovalci in zastopniki 25 narodov sveta, ter tekmujele med seboj za hvoriče letošnje olimpijade. Vse pa nogo zimskega sporta so tu zastopane in v bleščajočih slikah je podana krasota švicarske zimske prirode.

Izvrstne slike, delane s tako zvano „Zeit luppe“, nudijo gledalcem možnost zaslediti ti idealne gibe in kretnje tekmovalcev, ki bi jih sicer zaradi velike hitrosti vrtenja ko maj opazili. Ti prizori so v filmu res po sebnosti Odlične so slike drsalcev, smučarjev skakalcev. Skratka: film, ki nudi slehernemu sportniku in ljubitelju narave krasen užitek. Publiko je odhajala od predstave navdušena in marsikdo, ki je gledal večerajšnji film, je našel razumevanje za one, ki hito sedaj v zimskem času v naravo, da si osevežijo duha in telo.

ZKD bo ponavljala film še na obo božična praznika. Priporočamo občinstvu najtopleje, da si ogleda ta film.

Smrtna kosa.

Umrli je akademik Adolf Rantaša, sin uradnika Poštnega čedkovnega urada. Vračal se je z Dunaja, kjer je študiral domov in se vsta vil pri sorodnikih v Sv. Jurju v Slov. Gori ca, kjer je po kratki bolezní nenadoma preminul. Pokojni je lani maturiral z odliko na realki. Bil je ves čas svojega študija zdli njak. Posvetil se je študiju opisne geometrije in hotel postati profesor. Izredno nadarjen je bil v veselje vsem svojim profesorjem na realki, kakor tudi na univerzi. Z mladim talentom je legel v pregojnjí grob un star šev kakor tudi profesorjev. Brdiko prizadeim staršem naše iskreno sožalje!

rala šest novih kandidatov za sodnijske zapore, enega tatu, dva goljufa, žensko, ki so jo našli v cerkvi in nekega starega sleparja. Tako je stanje predbožičnih policijskih jetnikov naraslo na 17.

Ravno tako je bilo 16 prijav zaradi raznih izgovorov in kršitev predpisov. V javni bolnici sta bila dva značilna smrtna primera. Po daljšem bolehanju je umrl Ivan Lukman, policijski stražnik, 42 let star, ki si je v službi nakopal kostno jetiko. Umrli je tudi 21letni kovač Martin Slogar iz Jančevega vrha, katerega je pred par dnevi nesrečno naključje zaneslo v Bresternici v neko gostilno, kjer so se slučajno pretepali pjanji fantje. Eden izmed njih je ustrelil nanj z revolverjem ter je nesrečnega moža zadol v koleno. — Slogar je sedaj na zastrupljenju krvi umrl. Orožniki v Vračju so pa našli 70-letnega posetnika Jerneja Bogmeta iz Jasnic pri Račju z mnogimi ranami na glavi. Ponesrečenec je ležal vso dolgo zimsko noč na prostem. Napol zmrazjenega in težko ranjenega so odpeljali v bolnišnico.

Popoldne so pokopali v Radvanju ob veliki udeležbi prebivalstva viteza Rossmannita, osebnost znano in zaslužno za konjerejo v Sloveniji.

VINO IN MORSKE RIBE!

V lokalih Ložic („Opera klet“, Gledališka 2; „Točlinica“, Puharjeva 1 — Dunajska 9) danes velika izbira svežih morskih rib (sardoni, ka'amari, sепulne, orade, tunji itd.) in specialteta raznih ribjih rižotov kakor tudi brodetov. Točijo se posebne izbrane vrste da'matinskih vin kakor tudi stari specialni štajerski ržinac, posebna vina iz suhega grozda (prošek beli in črni, šamoš originalni 10 let star). Cene zelo zmerne.

Mešan: Hitro! Pomagajte! Tam na vogalu je trojica napadla samega človeka, ki se ne more braniti.

Boksar: Ali je velik ta človek? Mešan: Ne, ampak majhen, slab možiček. Boksar: No, potem pa ni treba znenel

Žalosten konec vojnega invalida

Strašna žrtev svetovne vojne. — Človek z desetkratno smrtjo v živem telesu. — Konec življenjske tragedije.

Celja, 23. decembra.

Kakor so novine nedavno kratko poročale, je izginil prve dni decembra iz Celja neznanomak 34-letni vojni invalid Peter Košec, inkasant raznih celjskih društev, stanujoč s svojo ženo v skromni podstrešni sobici Sokolskega doma v Gaberju. Splošno je takrat prevladovalo v javnosti mnenje, da le napravil Košec tragičen konec svojemu trpljenju polnemu življenju. Zadnje dni pred svojim nestankom le tožil tako napram svoji ženi, kakor tudi napram svojim sotrpinom v celjskem Invalidskem domu, da mu ni več mogoče živeti in da se mora na ta ali oni način končati. Obup uboge vojne žrtve le bil glede na srčno in nisko invalidnost razumljiv, zlasti ker le bil Košec izredno močno pohabljen. Manjkala mu le noga, ohromel le po desni strani telesa, njegovo telo je bilo polno kovinskih izstrelkov, ki mu jih zdravnik kljub številnim operacijam niso mogli izrezati. Vsemu pa se le pred nekaj leti pridružila še neozdravljiva odorta tuberkuloza. Poosebljena slika trpljenja in vojni grozot z desetkratno smrtjo v živem telesu.

Košec pa se le kljub vsemu do nekaj dnevi odsotnosti zopet vrnil na svoje stanovanje. Kakih 10 dni le bil popolnoma miren in le izležalo da, se le vdal v svojo usodo. Včeraj popoldne so ga še videli njegovi sosedi, ko le mirno vršil svoje domače opravke. Proti večeru pa se le z bliskovito naglo raznesla v Gaberju in kmalu nato po vsem Celju pretresljiva vest, da so našli Petra Košca ki le bil splošno znan v njegovem stanovanju občenega.

Koščeva žena je uslužbena v tukašnji tiskarni „Celeia“. Kakor običajno vsako soboto, le bila tudi včeraj prosta ob 14 popoldne. Takoj po končani službi se le po-

dala domov, kjer je pa našla vrata stanovanja zaklenjena. V trdni veri da le odšel mož po opravkih v mesto, se le tud ona zopet vrnila v mesto, da poišče moža. Ker le bilo vse njeno iskanje brezuspešno, se le okrog pol 17. zopet podala domov. Vrata so bila še vedno zaklenjena. Neka notranja mračna slutnja ji le govorila, da se le utegnilo pripetiti nekaj hudega. Instinktivno le pogledala skozi ključavnico in le z grozo opazila svojega moža, ki le visel na ključni svetiljki, pritrjene sredi stropa. Nemudoma le o tragičnem dejanju svojega moža obvestila v bližnji službojočega stražnika, ki le skušal s pomočjo nekega ključavničarja odpreti vrata. Toda vsa ključavničarjeva umetnost ni pomagala, ker so bila vrata z notranje strani trdno zaprta z močnim železnim zapahom.

Preostale ni nič drugega, kakor da so stražniki in ostali s silo vlomili vrata. Sredi sobe le visel obešen Peter Košec, mrzel in trd, močno posineli v razorano lice. Stražnik le s pomočjo ključavničarja nemudoma prerezal vrvi in le skušal obuditi nesrečnega Košca k življenju. Toda vse napor le bil zaman. Ubogi invalid ni potreboval nikake pomoči več.

Košec le, sodeč po vseh znakih odstranil električno sobno svetiljko in pritrtil močnivrvi na ključ sredi stropa. Nato le pristavil stol, stopil nanj in si obesil zanko okrog vratu. Ko le končal svoje priprave, le z zdravno nogo izpodhli stol in obvisel na vrvi, kjer le v nekaj minutah bilo končano njegovo trnjevo življenje. V obupu le tako odšel iz te solzne doline mož ki ga le k žalostnemu koncu prignala strašna svetovna morila. Pokojni Košec le bil pred svojim pohabljenjem po poklicu mesar, doma iz Košnice pri Celju.

Čudne dogodivščine moža, ki se je izdajal za kralja

Nove zanimivosti o sleparju Rostoharju. — Svatovske pojedine na čast „visokemu gostu“. — Rostoharjeva „praksa“ pri nežnem spolu.

St. Rupret, 23. decembra.

Začetkom decembra le poročalo „Jutro“ o aretaciji drznega pustolovca Joška Rostoharja, ki se le klatil po dolinskih krajih okrog St. Janža, po šentpeterski okolici in po moravski občini v litjskih hribih, kjer so ga svetokrižki orožniki zalotili in ga vkljub dostojanstvu, katero si le sam nadel, aretiral in oddal v zapor. O Rostoharjevih nenavadno drznih podvigih se le tukašnji kraji še vedno neprestano mnogo razpravljala, saj pa tudi prihajajo na dan razne nove komedije, ki jih le uganjal prefriganj Rostohar.

Rostoharjev izum

Mož šteje 36 let in nima pravega poklica, razume pa se precej na popravljanje ur. V sevniski okolici, kjer le doma, le svoji čas trdil, da se le vrnil iz Nemčije in Francije, da le izumil med tem nov sistem izdelovanja ur, ki jih le treba samo štrikati na leto naviti, pa kažejo minute, ure, dneve, tedne in mesece. Razkazoval le neka šne izrečke iz inozemskih listov, ki so govorili o novih izumih: da bi bili njegovi vmes, ni bilo videti.

Rostohar le res dokaj sličen našemu kralju. Morda ga po postavi še prekaša, v obraz pa skoro ni druge razlike. Vakar ta, da Rostohar ne nosi nočnikov. Posebno znašilen le orlovski nos. Ni čuda, da so lahko verni ljudje na deželi nasleda Rostoharjevim grobim izmišljinam, da ni bila njezova obleka prvovrstnega kroja. Pa se le znal mož izmotati tudi iz te zagate: „Sam nočem spoznati svoje ljudi, brez vsakega sproststva“.

Nekje na Dolenskem, kjer se le Rostohar ustavil pri premožnejšem kmetu, so mu kmečki fantje priredili podoknico. Kmet le povabil vse to čestito družbo v hišo na čast visokemu gostu. Za pojedino le moralo storiti nazlo smrti 8 kokoši in 150 litrov vina le znilo ta večer po grlu žejne družbe. Sai le Rostohar vse mirno uredil. Samo z roko le malomarno zamahnil: „Tudi to bo vse bogato doplačano“.

Država ti ho dala doto ... Rostohar se seveda, tudi ni nič branil nežnega spola in le rad sprejemal obiske hrških Dolenc. Ančka, mlado d'kle ve, da jo le povabil visoki gost v svojo sobo, ki so mu jo opredili pri nekem kmetu. Če vprašaš Ančko kako le bilo v „svidljenosti“, oblitje sramežljiva rdečica, pove pa, da li le poklonil dobri gospod bankovec za 100 dinarjev.

„Dal bi več, da ne nosim na potovanju preveč denarja.“

Ančka le prišla še nekajkrat v „svidljenosti“, saj li le visoki gospod tako lepo potrošal: „Zate, Ančka, bo že skrbela država, Dobila boš lepo doto, kadar se boš „možila““.

O njegovih pustolovčinah, kako se le postavil z državnim pečatom, katerega n v Beogradu nikomur zaupal, le „Jutro“ le poročalo. To le bil po poznejši ugotovitvi star pečatnik neke dolenske organizacije, pa le kljub temu zvitemu možu prav dobro služil.

Podoknica, in popoldna v šentjanžki okolici V neki vasici šentjanžke okolice bodo podietnega popotnika gotovo še dolgo pomnili, ker jim le tako pošteno zagodel, ko jih le povabil na pojedino, za katero pa ni dal sam niti bečja.

Rostohar se le pojavil v neki tamkajšnji hiši popoldne, ko le prišel domač fantek iz šole. Nekaj časa le z njim priazno vramljal, ko pa so posedli okrog tujca še domači, ga le vorašal: „Mali, kaj me nič ne poznaš?“

Dečku seveda ni šlo v glavo, kdo le pri-lazni tujec. Pa le Rostohar kar močje s prstom pokazal na kraljevo sliko, ki le visela na steni in nato zopet nase. Tedi pa le presenečena mati le nategnila malemu sinčku blonk z glave, kakar se le pričela razvijati komedija, ki jih le Rostohar že več doživljal.

Rostoharjeva zdravniška „praksa“

Po šentpeterski in šentjanžki okolici se le pričelo po Rostoharjevi aretaciji šušljati še o njegovem zdravniškem udeleževanju, ki se ga le lotil tamkaj. Najraje le zdravil ženske in se le smatral „nečistalista za vsa zadeve“. Pri nečem boatešnem kmetu so mu uredili dve sobici: sprejemnico in ordinacijsko sobo v kateri pa le izvaljal Rostohar neverjetne, odnosno prav verietne stvari. Zelo zanimivo le bilo zdravljenje neke žene ki to le prišelai k novemu zdravniku njen mož.

Za „zdravljenje“ le zaračunal Rostohar njenemu možu 300 Din ženi pa le stisnil v roke 100 Din čes: naj možki o načinu njezovega zdravljenja.

Pa to ni bil osmišljen primer iz Rostoharjeve zdravniške prakse.

Mož le vnoorhnil pri svojem zdravljenju različne maže in tekočine, odstranjeval le bradavice in izmišljal, in sicer po glasovih ki so se širili tu o njem — z največjim uspehom. Kakor znano, se Rostohar nahajal v prelovalnem zaporu v Litiji, bo pa hrččas izroččen deželnemu sodišču v Ljubljani, kje: bo razorava o njegovih dogodivščinah vzbudila gotovo mnogo zanimanja.

— Pava, ali le res, da pomenijo doiga usheša dobrotljivost?

— Da, moj sinko ... dobrotljivost prirode.

★

Plesalka: Moje noge so moja bodočnost.

Prijateljica: No, potem imaš pa veliko bodočnost.

Ustanovitev katastrskih uprav v Sloveniji

V smislu uredbe o organizaciji finančne službe se imalo s 1. januarjem ukiniti direkcija katastra v Ljubljani. Katastralni mapni arhiv in vse srezke katastrske evidence, Agende teh oblastev preidelo s tem dnem na nove katastrske uprave, odnosno na finančno direkcijo v Ljubljani in generalno direkcijo katastra v Beogradu.

Da se osnujele te nove katastrske uprave, le finančni minister podošal te dni rešenje s katerim se odredilo sedeži katastrskih uprav za deset finančnih direktor. Na teritoriju finančne direkcije v Ljubljani bodo ustanovljene naslednje katastrske uprave:

1.) V Ljubljani za področje davčnih uprav Ljubljana - mesto Kamnik, Litija in Logatec; 2.) v Novem mestu za področje davčnih uprav Novo mesto in Črnomelj; 3.) v Kranju za področje davčnih uprav Kranj, Radovljica in Škofja Loka; 4.) Kočevju za področje davčne uprave Kočevje; 5.) v Brežicah za področje davčnih uprav Brežice in Krško; 6.) Celju za področje davčnih uprav Celje, Laško, Končice in Šmarje pri Jelšah; 7.) v Slovenjgradcu za področje davčnih uprav Slovenjgradec, Prevalje in Gornji grad; 8.) v Mariboru za področje davč uradov Maribor in Slovenska Bistrica; 9.) v Ptuiju za področje davčnih uprav Ptui in Lutomer; ter 10.) v Murski Soboti za področje davčnih uprav Murska Sobotica in Dolnja Lendava.

Dalmatinsko podjetje „Sufid“ v francoskih rokah

Iz Zagreba prihaja povsem nepričakovana vest da le družba „Sufid“ ki le glavna reprezentantinja italijanskega kapitala v Dalmaciji prešla v francoske roke. O tem italijanskem velepodjetju se le v naši javnosti in tudi v Narodni skuščini že mnogo razpravljalo zlasti v zvezi z ratifikacijo nettunskih konvencij.

„Sufid“ le gotovo eno največjih industrijskih podjetij v naši državi ter izra vidno vlogo v naši elektrotehnični industriji in v proizvodnji umetnih gnojil. V dveh hidroelektričnih centralah izkorišča ogromne vodne sile Krke in Cetine, poleg tega ima dve veliki tvornici karbida in cianamida, eno v Šibeniku, drugo pa v Dugomirju pri Splitu. Svoje proizvode na izvažala večinoma v inozemstvo.

Podjetje le bilo prvotno osnovano od avstrijskih kapitalov in le pozneje prešlo povsem v italijanske roke. Pred leti le bila delniška glavica „Sufida“ zaradi velikih izgub značana od 21 na 2.1 miliona lir, potem pa zopet povišana na 21 milijonov lir. V zvezi z ugodnim razvojem podjetja v zadnjih letih se le izkazala potreba razširiti električno centralo v Omislu na 100.000 konjskih sil. Ta električna centrala bi tako postala največja v naši državi, kajti elektrarna v Fali ima kakor znano le 40.000 konjskih sil. Za take investicije pa so potrebna znatna denarna sredstva, katerih „Sufid“ nima na razpolago, zlasti ker že danes doluje okrog 100 milijonov lir.

Tudi italijansko velepodjetje „Termi“ v Rimu ki ima večino delnic „Sufida“ nabrlo ni bilo pripravljeno angažirati tako ozromna sredstva za investicije „Sufida“ in le, kakor se zatrjuje, le oni prodalo svoje delnice francoski družbi „Phosphates Tunisiens“ ki razvija veliko aktivnost v evropski proizvodnji umetnih gnojil.

Z narodnega stališča nam le gotovo ljubše, da dobi v tem dalmatinskem velepodjetju odločilen vpliv francoski kapital, ki gotovo ne bo dopuščal da se dalje vodi politika ki le naueriava proti našim narodnim političnim in gospodarskim interesom. Želeti bi bilo, da se izvede tudi formalna prenova družbe, katere sedež se mora prenesti v našo državo.

Štok zanika umor Škorjanca

Zagreb, 23. decembra.

Zagrebska policija je poslala v Ljubljano svoje organe, da proučijo, kje se le noči od 17. na 18. septembra nahajal Vekoslav Štok, ki se sedaj nahaja v policijskem zaporu zaradi suma da je on umoril branjeva Aloja Škorjanca na Novi poti. Štok, ki je takoj po aretaciji prostodušno izpovedal, da je on morilec, je namreč zdaj naenkrat izpremenil svoje navedbe in zatrjuje, da je popolnoma nedolžen. Kriminalnemu referentu povdarja, da bo podal svoj alibi, po katerem se kritično nič sploh ni nahajal v Zagrebu, marveč v Ljubljani, kjer da si je služil kruh kot čistilec oken.

— Kdo je tedaj umoril Škorjanca?

— Ne vem! uporno zatrjuje Vekoslav Štok.

— Zakaj pa si prvi dan priznal, da si ga umoril ti?

— Da se vas rešim.

— Kako se nas boš rešil, če si sam priznal, da si ga umoril?

— Jaz bom že na sodišču dokazal svoj alibi. Meni je glavno, da se rešim policije.

— Mar te je kdo pretepal in prisilil k priznanju?

— Ne, nihče se me ni dotaknil.

— Ne bo se več ohneslo tvoje zanikanje. Mnoge stvari si točno opisal. Tudi to si vedel, da so bili v košari, ki je bila v Škorjančevi branjevski baraki, paražniki.

— To sem vedel po sliki. S fotografije je bilo razvideti nekakšno okroglo sadje in sem smatral, da so to paražniki. Slučajno sem pogledal.

— A kje si videl te slike?

— V novinah.

Važno dokazilo za Štokovo krivdo je seveda, a katero je bil umorjen branjevec Škorjanec. Če se dokaže, da je ta „sekira“ njegova, odnosno, da si jo le kje izposodil, bo vsa Štokova obramba padla v vodo. Ako pa organi zagrebske policije v Ljubljani ugotovijo, da se je Štok usodno nič zares nahajal v Ljubljani, ne bo preostalo drugega, kakor da Štoka izpustijo iz zaporu.

Najstarejše pismo na svetu

Razstavljeno je v londonski galeriji Graf-ton, vrezano v mehko opako l. 5000 pred Kristom. Odkopali so ga v Uru. Vsebinska: gre za nakup njive. Pisee je po vsem videzu izvel pod vladovino Lar

Božič z mrličem v ledeni puščavi

Paul Björvig, vodnik ekspedicijske, ki so prodirale proti severnemu tečaju, pripoveduje tukaj grozen doživljanje iz svojega burnega življenja, ko je ležal nad dva meseca v mali hišici iz kamna ter imel poleg sebe mrliča.

Najstrašnejši doživljanje mojega življenja je bil Božič, ki sem ga moral preživeti z mrličem pod eno streho. To pa je bilo tako-le: Ko smo nekdo prodirali iz Franc. Jozefove dežele proti severnemu tečaju, da bi zgradili skladišče za živila, so me pustili s prijateljem Berntom Berendsenom že v začetku septembra pri rtu Hellerju. Objubili so nama, da naju pravi gotovo pošto, če se bodo vračali s pota. Skladišče je stalo na ozemlju, ki ga so pokrivali ledeniki. Tu ni bila niti ena koča. Imela pa nista niti sotoča. Zgradila sva za silo malo hišico iz kamena, približno dva metra dolgo in prav toliko široko. Nad streho sva razpela kitovo kožo, katero sva razpostavila nad ledenimi palčami. Odprtino, ki nam je služila za vhod in izhod, sva zadelala s kožuhom belega medveda, za dimnik pa sva napravila pločevinasto sklatijo, v kateri sva bila prinesla s seboj konzervirano meso. Bivaljške je bilo tako majhno, tesno in nizko, da nisva mogla v njem niti stati pokonci. Ker je bilo še za naju nemalo prostora, sva privežala sibirsko pse pred hišico.

Pršla je polarna noč z vsemi svojimi strahotami. Vse bi se se dalo prenesti, da ni potrkala na dver iz medvedove kože smrt. Moj tovariš je zbolel. V našem bivaljšku je pri tiskal oster mraz. Nikoli ni bila temperatura manjša kakor 25 do 28 stopinj Celzija pod ničlo. Pred kočo pa je bilo vsaj še enkrat toliko mraza. Da bi naju ne zeblo tako, sva sešila skupaj najine spalne vreče. Tako sva greda drug drugega.

Tovariš je bil bolan že cel mesec. Sneg pred kočo je bil visok več metrov. Da sem lahko zlezal iz celice, v katero me je bila zaprla zima, sem moral prekopati predor skozi več metrov debelo plast snega, ki je zapirala bivaljške tudi na sprednji strani.

Ta celica ni bila prav za prav nič drugega, kakor vlažna votlina. Kitova koža je bila zamrznila. Edino, s čimer nam je bila v pomoč, je bila njena nepremotljivost. Stene tega stanovanja so bile polne ledenih kristalov. Potemnil sem kožuhovino čez ušesa in sem začel lomiti zmrolo kitovo meso in meso belega medveda ter sem ga držal nad plamenom, da bi se ugrelo. Moral sem ga sekati s sekirjo, tako je bilo trdo in neločljivo. Mislim, da bi dal svoje življenje, če bi me kdo takrat prenesel iz ledene špilje v toplo zakurjeno sobo.

Jaz sem še nekako živel, vendar v zmrzljivi, mojemu prijatelju pa se je godilo čedalje slabše. Nikakor nisem mogel ugotoviti, kaj mu je. Videl sem samo, da ni to, kar ga peči in davi, ne skorbut, ne nobena druga bolezen. Nепrestano je tožil o bolečinah v glavi, vratu in ledenicah. Stori sem vse, da bi mu olajšal bedni položaj — celo preoblačil sem ga, dokler sem imel kaj perila, ki nam je slednjič naravno zmanjkalo. Prati seveda ni bilo mogoče, ker bi bila obleka takoj zamrznila.

Položaj je postal čim bolj obupnejši. Tovarišu se je začel polagoma mračiti um. Govoril je zmedeno in brez zveze v prividih je menil, da gleda ljudi in da govori z njimi. Spoznal sem, da je dokončno izgubil. In kar je name še strašneje vplivalo kakor prijateljeva blaznost, je bil neznošen mraz in neposilna tema.

Imel sem težke boje, da sem ostal trden in odporn, da nisem izgubil poguma in se izročil pogubi. Mislim sem vedno, da se bo le nekaj izpremenilo v tem življenju. Kar pa je bilo brez primere, to je bila tema in mraz. Ljudje, ki nikoli v svojem življenju ne pogrešajo toplotnega udaja in svetlobe, ne vedo, kaj se pravi mreti brez luči in toplote. Neko noč sva tako ležala v spalni vreči in tovariš se je nenadoma zdrnil ter je še mene zbudil iz spanja. Imel je jasno uto in mi je rekel: «Ali se me boš sramoval in me boš zavrnil, če bom poleg tebe umrl?» Odvrnil sem, da se tega prav nič ne bojim. Se potolažil sem ga, češ da je baš jutraj povzli velik kos prepečenca in da bo odzdravel. Vendar ga nisem mogel pomiriti. Dejal je: «Čutim, da pojemno moje moči in se bojim samega tega, da bom umrl in da me boš vrget na led, kjer me bodo požrli beli medvedi in lisice.» Pomiril sem ga z zadržilom, da ne bom tega nikoli storil. Moral sem mu dati tudi čisto besedo, da se ne bo to zgodilo.

Pršel je Božič. Zalostnejši praznikov še nisem doživel v svojem življenju. Dva meseca je bil bolan moj tovariš. V zadnjem času je bil blazen in zdaj je prišel, strašna noč. Prijel me je za roko in jo držal v svoji. Hipoma se mu je zjasknilo in me je prosil, naj po njegovi smrti pozdravim njegove starše v daljni Norveški, potem je začel peti in je hotel v sneg in mraz. Objel sem ga trdno z obema rokama in ga nisem pustil od sebe. Potem sva zaspala.

Zjutraj sem se zbudil. Paš so čudno zavijali pred kočo. Poklical sem prijatelja, ki mi pa ni odgovoril. Prijel sem ga za roko — bila

je mrzla kot led. Ponoči je bil izdihnil in zdaj je ležal poleg mene za večno hladno.

Moral sem si sicer sicer popoln mir in sem tudi bil v resnici miren. Tolažil sem se z zavestjo, da bom kmalu ležal takšen kakor on. Trenutoma mi je bilo vseeno, kaj bo z mano. Potem pa sem se spomnil na hčer, ki me čaka doma. Slišal sem njen otroški glas, kako kliče očeta in čutil sem njeno toplo roko, ki mi je ostala v spominu, ko mi jo je podal od slovesa. In to mi je vrnilo življenje. Zakuril sem ogenj, razstopil nekaj ledu in umil mrliču obraz in roke njegovih oči pa nisem mogel zatisniti. Treščeno so bile zamrznile in mrlič me je gledal z odprtimi očmi. Zvečer sem šel iz koče in sem absolvirал smučarsko turo.

Ko sem se vrnil nazaj v kočo, sem legel poleg mrtvega tovariša v spalno vrečo. Z željezo energijo sem pazil, da ne zblaznim še sam. Odložil sem smuč, potem sem jih namazal in prislonil k zidu ter sem začel peti pesmi in korale ter deklarirati verze, ki so mi ostali v spominu iz mladosti. Ponoči in podnevi sem iskal dela, da bi mi ležje minila dolga polarna noč. Moja sreča, da sem, dokler sem bil med ljudmi mnogo čital in da sem imel dober spomin, s katerim sem lahko obnavljal vse te stvari. Tako sem samemu sebi in mrtvemu tovarišu recitiral serije neskončne ledene pustnice norveške pesmi in sem pozabljaj na žalostno okolico, ki me je obdajala. Kuril sem samo s pomočjo kitove masti, in plamen moje svetilke me je tudi grel. Često pa me je prišlo ledki dim plamena, da sem luč ugasnil. Rekel sem si, da kljub svoji zapuščenosti nisem sam in da imam pri sebi mrtvega, čeprav mrliča.

Prišel je februar. Še vedno nisem izgubil nade na rešitev. Ko sem nekoga jutro kmilil nese, sem videl na nebu nekaj takega kakor zlat žarek. Bila je svetloba, ki se je pojavila prvič po dolgi zimi. Poslej je bilo od dne do dne svetlejša. Jel sem celo razmišljati, ali ne bi kazalo, da bi mrliča odstranil. Toda spomnil sem se na obljubo, ki sem mu jo dal pred smrtjo. Dva meseca in pol sem živel z njim. Slednjič sem storil sklep, da odrgnem, če ne pride rešitev do 28. februarja, sam na smučeh proti najbližji postaji. Mrtvega prijatelja pa sem hotel zakopati in pokriti njegovo telo s kamni.

Prišel je 28. februar. Zadnjič sem si spekel meso belega medveda in zadnjič sem prebil noč v špilji z mrličem. Zjutraj sem hotel oditi. Kar se oglašal pred kočo lajanje psov. Planem pokonci, grem skozi snežni hodnik in vidim — pomislite! — ljudi! Prišla je rešitev. Najprej smo pokopali mrtvega prijatelja in smo pokrili grob s kamenjem ter smo postavili nanj križ iz lesa. Pri tem ni nihče znil besede, vsi smo bili nemi in smo si samo stisnili roko.

Se istega dne smo odšli v življenje.

Zanimiva statistika

Človeku je menda prisoteno, da tako rad hvali dobre stare čase. Kolikokrat se čule trditve, da naš rod neka! Morda imamo res slabši vid in sluh nego divjaki. Kaj pa mišice? Ugotovilo se je, da je okleto srednjeveškega viteza današnjemu povprečnemu možu pretesen. Te dni za oznanja ameriški učenjak presenetljivo doznane: staroklasni veleumi so živeli povprečno 55 do 57 let, dočim dosežajo današnji počez 63 do 68. Številke so vzete pri 42 Gikih in Rimljanah, ki jih Plutarh označuje kot voditelje onih časov. Na drugi strani pa pri 41 Američanih, ki so odlični politiki finančni, ki, trgovci in znanstveniki skleda da bo za obstanek in kvaren našemu zdravju. Čim jačje, tem daljše je življenje.

«Kolikokrat sem ti ukazal, da prenehaj s tem bobnanjem!» — «Šestkrat!»

Pismo zobozdravniku

Dragi gospod doktor, tisti nezgodni račun, ki ste mi ga po odhodu iz ateljeja promptno nalik tirali poslali za menoj — bože, ta račun! Na vsa srečo ni v njem nobenega četrtoštevilčnega števila in tako sem neizmerno potolažen ob misli, da vam pač ne more biti bogzna kaj na tem, da bi preveč sitnarih pri izterjavanju tiste mršave vsotice. Zaradi denarja, veste — nu, kaj bi govoril; saj se razumeva?

Saj res — ali veste, da ste tedaj, ko ste mi vendar že srečno zaphali v luknjičavo zobovje dvanaisto in poslednjo plombo, ali veste, da ste tedaj, morda nevede in nehotno izgovorili veliko besedo? Tako, ste rekli: »Zdaj boste spet lahko grizli.« — In potem ko sem vam krepko stisnil muhiško roko ter odšel s to globokoumno besedo v ušesih skozi vežo na plano, takrat, dragi doktor sem doživel enega tistih redkih v resnici velikih trenutkov svojega življenja. (Nesramnost, pravite? Boz varuji!) In potem, ko sem stopal med poznojesenskim rdečelistnim dreviem, mi je še vedno brnelo v ušesih nakl drhtenju gosli in zvenenju celia: »Tako, zdaj boš spet lahko grizel.«

Vidim, da se smehljate. Toda šalo na stran, vsaka besedica je resnična. Ali vam ni mar, če nihče izdal in v resničnih barvah naslikal kako le pri duši človeku, ki ne more več grizti? — Saj veste, dolga leta sem kljuboval življenju z močno enostranskim zobovjem. Tako pojde še dolgo, sem si zmerom dejal in sem si hrabro pri-

zadeval, da bi z juho pogoltni tudi zobobol. Včas se mi je posrečilo. Toda glejte, v tistih letih sem se ozolufal za pol svojega življenja. Zakaj kadarkoli sem na primer vgriznil v kako jabolko — v veliko, rdečo, sočno jabolko, gospod doktor, — vselej sem moral pogoltniti le pol pčevčene grizljaj in tako je prišlo, kar je moralo priti, videl sem, kako so drugi, kadaj so variznili, od slasti zapri oči in lahno zadrželi (tako zelo sladkostrastno so doživeli to združitev); meni pa je dalo jabolko le pol svojega soka, le pol svoje sladkosti, skratka, le majhno polovico svoje udinosti in imel sem le pol uživanja, le pol veselja, le pol zadovoljstva.

In tako ni bilo samo z jabolkom, nego z vsem; z rumenim tušičnim kolačem, ki sem za vajen še izza otroških let; s hrustavo krušno skorjo, ki jo imam tako rad — z vsem. Povsod sem bil osleparjen, ušlo mi je stu radosti in užikov, ki sicer slade človeško življenje in mu podeljujejo sijaj neugnanega zdravja. Tako sem se dragi gospod doktor, v teh letih ozolufal za pol življenja.

Nekedaj dne pa sem brskal v porumeneli pradedovi pratiki in sem našel na stih, ki so me osupnili. Tam je bilo napisano: »Kakor žvečič, tako prebavljaj, kakor prebavljaj, tako udarjaj; kakor udarjaj, tako gradiš hišo.« Strašni koledarski stih; vsak čehovski jezikoslovec bi se zgrozil nad nami, po vsej pravici. Toda vi kot poznavalec notranjega človeka veste prav dobro, da ti stih niso brez vsakršnega pomena. In takisto vem tudi jaz: slabo sem žvečil in zato sem tudi slabo prebavljaj. Prebavljaj sem le na pol, postal sem bolehen in zato sem povsod, kjer sem posegel v življenje,

Kakšen bo človek v prihodnosti? Ali bo plešasto bitje s tremi pari nočmi ali krasotec tudi po znanosti, predstavljajoč ideal, ki so ga oznanjali filozofi pod besedami Homo sapiens? Na to vprašanje je skušal odgovoriti angleški antropolog Gerald H. Daly v svoji reviji.

Sliko bodočnosti konstruirati na podlagi preteklosti. Če se ozremo daleč nazaj v zgodovinske čase, vidimo, da se človek v bistveni obliki ni posebej izpremenil. Nasprotno pa vidimo čisto drugačno sliko v prazgodovinski dobi. Ostanke pračloveka, ki so se našli v votlinah, pokazujejo, da je bilo prvotno mnogo oblik na človeku živalskih in v primeri z človeškim človekom, je današnji rod čisto drugačen, ne samo lepši, ampak tudi plešastjši.

Učenjak pričakuje, da se bo človek v podobni meri razvijal tudi v naslednjih sto letih. Glava, pravi, bo mnogo večja kakor glava današnjega človeka. To pa vsled tega, ker silijo človeka živalske razmere, da živi čim dalje bolj z možgani. Narava mu bo torej možgane povečala in zaradi tega se bo povečala tudi lebena.

Celo bo višje in širše, nos pa se bo verjetno zmanjšal, če se ne bodo sčasoma našla čisto nova področja za vonj. Trenutno se lahko ugotovi, da finca vonja popušča, ker tozadnje živice premalo rabimo. Nemara se bo v prihodnosti kaj zgodilo, da bo tudi vonj služil človeku v prav tako estetske namene, kakor n. pr. služi oko, s katerim gleda in uho, s katerim posluša.

Zelo zanimiva so tudi razmišljanja o človeškem očesu v bodočnosti. Mnogi trdijo, da se s čitanjem in pisanjem, posebno pri umetnikih, vid prekomerno izrablja in naravnost uničuje. Iz tega izhaja zaključek, da bo človek v bodočnosti brez izjeme nosil nočmi in da bo tudi kilil. Kratkovidnost se bo torej le bolj povečala. Drugi na trgu, se opravljajo naše oči danes opravila, za katera

Debeluške v svetovni zgodovini

Ze od Adamovih časov je bila ženska cili, h kateremu je usmeril mož stremjenje svojega življenja ter je kmalu skozi nemirno morje zgodovine. Bilo je vedno tako in ostalo bo do konca sveta, da bo ženska, ki odločuje javno ali skrivaj v človeškem življenju, določevala tudi smer njegovega življenja. Redko je bila suha ženska, skoraj vedno pa ženska z okroglimi, polnimi udi, ki je s svojo privlačno močjo inspirirala moške za velika dejanja in jih vodila na pot neumnosti ali pa tudi modrosti.

Ze prvi začetki so dokaz teorije, da niso suhe ženske nikdar ustvarjale svetovne zgodovine. Epa je morala biti vedno modra, 118 čevljev in 9 in tri četrtine cole je znašala natanko izmerjena Evina postava po računih francoskega učenjaka Nikolaja Meniona, ki je, rojen 1663, vse svoje življenje (umrl je l. 1720) prebil s tem, da je računal obsežnost svetovno zgodovinskih žensk. Evin grob je meril 400 čevljev.

Salomon je ljubil le debeluške

Svetopisemske junakinje so bile tipično orientalske lepoticke. Čihj zakriti obrazi se danes gosposujejo v Orientu. Kdo bi krasil z orientalskimi biseri suho žensčino? Kdo bi padal na kolena pred nogami moderne, le preveč vitke ženske? Kraljica Saba, lepo napudrana Izabela, Estera so morale biti lepo oblikovane ženske. V Salomonovih spevih naštetimo na tako podrobne opise ženskih mamil, da se ne bi noben ameriški založnik upal, priobčiti jih, če jih ne bi ščitilo sv. pismo. Ti opisi dokazujejo, da se je Salomon zanimal zgolj za debeluške. Pri vsem tem

niso ustvarjena in da bo v bodoče v tem oziru boljše. Pravijo, da se bodo čisto preorientirala in prilagodila novim nalagam, da bodo postala ostrejša in svetlejša in da bodo lahko gledala v eter. Usta se bodo najbrže povečala, ker bo človek bodočnosti govoril mnogo več kakor človek sodanosti. Glede zob je treba pripomniti, da zavisi njih razvoj od njih porabe, to je od hrane, ki jo bo človeštvo zaužívalo. Če se bodo ljudje hranili s pilulami, ali pa če bodo živeli, čimur se danes še smejemo, od zraka tedaj bodo zobje izpadli in človek jih ne bo več potreboval. V splošnem treba poudariti, da prevladuje že danes prepričanje, da bo telo tem bolj znostalo, čim bolj se bodo razvijali možgani.

Da bo pa človek v bodočnosti lep in velik, to se pravi lepši in večji, kakor je povprečno dandanašnji, to izhaja iz večne želje po lepoti, ki človeštvo od dne do dne bolj podžiga. Povprečna mera bodočnosti bo šest glav, izredno lena poteza obraza, nežna čista polt, ki jo bo človek ohranil do pozne starosti.

Po vsem tem sodeč, bodo naši potomci čez milijon let mnogo nametnejši od nas. Pred nami bodo vsaj toliko, kolikor smo mi pred evanskim človekom. Nevedljivost bo popolnoma izginila in čutna ljubezen se bo popolnoma umaknila duhovni ljubezni. Človeštvo se bo spoznavalo po sredstvom telepatije, duh bo premošil na tisoče milj, ne da bi se pri tem posluževal oči in ušes, kajti vse se bo vršilo v prenašanju misli po brezžičnih valovih. Blago se bo delilo na atome in se bo pošiljalo v obliki elektronov in protonov po zemlji. Prišlo bo na mesto v atomih in se bo zopet nabralo v prvotno obliko. Mož atomov bo opravljala vsa dela, človek bo v desetletijih sekunde prišel iz Evrope v Avstralijo, v eni minuti bo na luni, v nekaj minutah na Marsu in mož nadčloveka si bo končno podvrnila celo ves solnčni sistem.

Debeluške v francoski zgodovini

Vse suhe ženske zgodovine so preživele tudi suha leta. Kaj je doživela suhljaka Pompadour? Umrla je in vse, kar je vedel povedati o njej njen prijatelj kralj Ludvik XV., ko so ubožico pokopali, je bilo to: »Deževna dan za potovanja gospe markize!« Dubarryjeva, ki se je rada sklicevala na sorodnost z devico Orleansko — kljub svojemu docela drugačnemu življenju — je bila bujna ženska. Posrečilo se ji je, da je olajšala žepu svojih kavalerjev za okoli pol milijona frankov. Enaka razkošnica je bila madame Montespan. Vse li je šlo po sreči, dokler ni postal Ludvik XV. čednost in ni prišel razmerja z madame Maintenon. Ta je bila suha in jezljiva; ni trajalo dolgo in že je bil anuliran nanteški edikt.

Venera, boginja ljubezni in personifikacija ženskih dražesti je bila vedno najbolj zanimiva boginja v mitičnih nebosi. Kultu njenih belih oblik so pripisovali vse, kar se je zgodilo na svetu od stvarjenja sveta; nihče ne more zanikati nenegega zmogljivostnega vpliva. Tudi Kleopatra je bila vedno bujna in precej okrogla ženska. Olimpija, mati Aleksandra Velikega, je bila naravnost debela kakor tudi skitska kraljica Tamira, ki je porazila Circa z njegovo armado 20.000 mož. Tudi trojanska Helena božanska rasti in božanske lepote je bila vedno obdarovana s božansko bujnostjo; ves narod se je boril zanjo dolgih 10 let.

V začetku angleške zgodovine naštetimo na portret Arlette, čudovite ženske okroglih oblik in široke postave. Posrečilo se ji je, da si je pridobila naklonenost nekega aristokrata, ki so ga nazivali Robert Hudič. Njuno medsebojno razmerje je vodilo, kakor pravijo puritanci, do neoficialnega, nekonvencionalnega zakona, iz katerega se je rodil Viljem Osvojitelj. Če bi ne bila Arletteva tako lepo okrogla, bi polovica staroangleške aristokracije nikdar ne ugledala luč sveta.

V njih dneh si je prizadevala vsaka deklica, ki ni bila okrogla, da je bila vsaj videti taka. Ubogi mož je seveda doživel pozne brida razočaranja. Obleka je tehtala 40 funtov in pri nekem plesu je izdihnilo več dam zaradi vročine in težine svojih lastnih oblač.

Ninon de l'Enclos je ohranila svoj temperament do svojega 90. leta, ko se je zaljubljal vanjo njen lastni vnuk, od pravnikov. Pripovedujejo zgodbo o skrivnostnem možu v črtni, ki ji je prodal eliksir večnega življenja. Kar vemo z gotovostjo, je, da je bila lepo okrogla postava.

Katarina Ruska

Moderni trik o suhosti je vojna proti naturi. Suhost oropa živčne centre elementov, ki so potrebni za razvoj popolne ženske z vsemi njenimi atributi. Kdo gleda v suhlitem dekletu dandanes se »žikarja« zgodovine? Kje najdemo dandanes ženske osebnosti, ki bi jih lahko primerjali z nepozabnimi postavami preteklih časov? Katarina Ruska je bila korpušna ženska. Zavezovala je srce Petra Velikega in on jo je ljubil »na svoj lastni, značilni način«. Kakšen je bil ta značilni način, ne bomo nikoli vedeli. Le to vemo, da se jima je rodila deklica Neka. Neka Katarina Ruska nas spominja pripovedke o pajkilih. Štirkrat tako velike kakor njen mali, suhi mož, katerega požre po končanem ljubezenskem opravilu. Katarini se je posrečilo, da se je otresla velikega števila ljubimcev, ki so pozneje izginili na skrivnostnem način skoraj tako, kot se to dogaja pri pajkilih. Bila je velika vladarica in velika ženska v vsakem oziru. Angleška kraljica Ana je bila prav tako impozantna ženska. Takisto tudi španska kraljica Izabela.

Napoleonova Jožefina je svarilo za vse šibke ženske, ki so častihlepne. Ni čuda, da je Napoleon posvetil svojo pozornost obilnejši Mariji Lujzi. Veliki Amerikan George Washington si je vzel za ženo deklico »srednje postave, toda dobro relesno«.

Moj mož, ki je bil rojen kot sin angleškega diplomata koncem preteklega stoletja v Orientu, je poznal vse skrivnosti daljnega Vahoda, preden je izginila iz njega romantika. V prejšnjih časih, mi je pripovedoval, »ni bil noben harem popoln brez »vrat sreče«. Ta vrata niso bila popoln ozka, toda široka, ki se je imela za lepoto, se je komaj mogla preriniti skozi nje in šele, če je med vrati obstala, se ji je obetala silajna bodočnost.« Videla sem več haremov kakor katerokoli evropska ženska. Merodajni niso harem premožnejših, temveč harem srednjega stana, ki predstavljajo hričiče današnjega islama. Z lastnimi očmi sem gledala mlada dekleta, ko so se kot neveste pitala z dateljni, mlekom in drugimi rednimi jedmi.

Bilo je slabo znamenje za moč žensstva, da so ženske gošile nekaj časa le to misel, kako bi suhljale. Kajti možje imajo natrajni debelinski. Kjer ima ženska prst v igri, smemo staviti, da je lep, okrogel pretek ...

Oton Frei.

Spremenimo moški pozdrav!

V početku leta 1923 se je belgijski naučni minister ob neki ceremoniji tako prehladil, da je moral pustiti ministrski stolec. Tedaj so jsovali nekateri podietni noviziraj društvo neodkrivačev Usepa na ta pobuda ni imela, kajti te dni poroča zopet belgijski dnevnik, da je umrl general Jacques prehladivši se ob spominski svečanosti pod milim nebom. Enako je bila bala slovesnosti: 10letnice premirja 11. novembra t. l. vzrok da si je angleški kralj nakopal vnetje prsne mreže: predložil je stal razoglav pred grohom neznanega imena.

Ob tej priliki se vprašuje poročevalec, ali ne bo človeška družba našla sredstva da bi s evsaj priletni moške obvarovali sličnih nezdod. Je li potreba da bi mrtvice spodkopale živim zdravje ali jim povzročalo celo smrti? Francoski akademik Gaston Bois-sier je delal. »Kadar pokopljemo ugodno osebo ob lepem vremenu se izrazni eno mesto Kadar io zagrebelo pozimi se jih izprazni več.« Toda odkriti se je treba, tako zahteva protokol, ugotavlja »Dimanche illustré«.

A zakaj se ne bi dozovorili za družaden znak spoštovanja? Volašvo n. pr. se ne odkriva. Ne bi li kazalo privzeti njihovo kretnjo? Sai ni treba, da bi bila tako toza in stroza. Mnogi razumniki no svetlo lo izvajajo navzlic temu da uteznejo veljati za nevludne. Razen tega poznamo še orientalski pozdrav: poklon in gibanje z roko, ki se bliža ustnicam. Turbana ali fesa oac ne kaže smetati vsak čas. Paštosovski pozdrav obnovljen bo starem rimskem je pripraven vendar za nekatere dežele preatraličen. Tudi nlezov politični značaj mu bo v oviro če bi za hoteli poslostiti.

Naprikladneši izhod bi bil oac ta, da pozdravljamo s poklonom ki se mu pridruzi: lahca kretnja z roko proti kloku ali na pris. Naimani pa kar zahteva namet, bi bilo to, da smemo ostati ob neveznem vremenu pokriti. Sai prava češčenje ni v kretnji, marveč v misli. Nalveči Nemec, Goethe, pravi v neki prigodnici: Castito gospé s poklonom, a ne z odkrivanjem!

Poslano

Odprto pismo

direktorju državnih železnic g. inž. Kneževiću v Ljubljani.

Gospod direktor! Izvolite vzeti sledeče v znanje: Dne 28. novembra 1928. predložil sem pod št. 3771/26 materialnega skladišča Zalog prošnjo za popravilo krivice, nastale mi vsled napadne prevredbe, ki ne odgovarja ne zakonu in ne zakoniti uredbi o razvrstavanju z dne 13. decembra 1923.

Vlogi sem priložil spričevalo o samostojnem izvrševanju gradbene žilarske obrti in spričevalo o svoji podoficirski službi pred nastopom železniške službe ter javno priznanje »Javne ljudske knjižnice v Nabrežju« in kot javnemu nacionalnemu delavcu že v letih 1904, 1905, in 1906. Dne 17. decembra 1926 sem v obširnem pismu naslovljenem na Vas gospod direktor, celo stvar obširno razložil in pojasnil. Dne 26. februarja sem bil z gospod. Derževcem osebno pri Vas, ter vam ustmeno razložil vso neizpolnitost, po kateri sem oškodovan na svojih zakonitih pravicah. Dne 11. junija 1927 sem rešitev te vloge privrkat urgiral. Dne 5. novembra 1927 sem vložil v obširni vlogi zopetno urgenco za rešitev moje zahteve in tako sem končno dočkal dne 16. oktobra 1928 odklonilno rešitev Generalne direktorije državnih železnic v Beogradu, br. 47053.

Iz te rešitve je razvidno, da je bil referat direktorije Ljubljana, na podlagi katerega je to rešenje izšlo, sestavljen skrajno pomanjkljivo, in v nasprotju z objektivnimi činjenicami. Temu referatu se niso priložila moja pomembna spričevala, ki sem jih v drugem odstavku tega pisma navedel, temveč so oblezala pri obsem odelenu v Ljubljani. Referat je vrhu tega zamlajal pri navedbi solske kvalifikacije tudi dva letnika obrtne šole, ki sem jo izvršil svetodobno v Celovcu in ki je vpisana na podlagi originalnih dokumentov v vseh mojih starih in novih službenih polah. Predložil sem tudi originalno spričevalo v letu 1923 v svrhu prevredbe. Ta listina se še vedno nahaja v obsem odelenu in se mi še do danes kljub urgenci ni vrnila. Generalni direktoriji državnih železnic se je torej predložilo mesto spričevala o vseh z listinami potrjenih činjenicah drugo bistveno pomanjkljivo. Po čigavi krivdi?

Ker znači tako poslovanje stvarno napadno informacijo nadrejenim oblastem ter ne odgovarja zakonu o državnem in prometnem osebju, in ker znači tako vsled pomanjkljivosti neresnično poročilo zame obširno krivico, radi katere sem ponovno moralno in materialno teško oškodovan, si usojam staviti sledeča javna vprašanja:

1. Ste li voljni, gospod direktor, uvesti brez odlaga objektivno, disciplinarno preiskavo proti nadležniku obžega odelenu dr. Paturju, radi težke pogreške pri sestavi poročila o moji stvari, obstoječe v zamlajanju obrtne šole oziroma nepravilni navedbi solske kvalifikacije in zadržanju predloženih spričeval, namenjenih za Generalno direktorijo v obsem odelenu direktorije Ljubljana?

2. Ste li voljni, gospod direktor, odrediti strogo preiskavo, kje se nahaja moje »pridevalo o obrtni šoli v Celovcu, katero sem predložil po progovni sekciji Maribor, glavna prog, v svrhu prevredbe začetkom leta 1923, ki mi še do danes kljub urgenci ni bilo vrnjeno?

3. Ste li voljni, gospod direktor, v smislu člena 149. točka 8. zakona o sračnajanem osebju v slučaju pravovredno doprinešene dokaza za preje navedene obžoge izročiti krivce kazni?

4. Hočete li popraviti mi nanešeno krivico s tem, da vsaj na Državni svet, na koga sem vložil zadevno pritožbo proti rešenju generalne direktorije državnih železnic, ukažete napraviti objektivno, t. j. popolnoma in resnično poročilo o mojem služanju in o usposobljenosti v smislu zakona?

Mislim sem, da nisem zaslužil s svojim idealnim delovanjem ravnanja, ki se danes izraža v iznosu od približno Din 5000.— manjših prejemkov na prinašatelstvih v vsakem letu, — vse od časa je zame toliko nesrečno provedbe — kakor bi jih bil imel, ko bi se za prav ničesar ne bil nikdar brigal. Tako pa, ker sem pridno oral in sejal, sem bil od ljudi, ki so prav in edno le po mojem prizadevanju postali po prevratu odločni, po krivici zapostavljen.

V Zalogu, dne 22. decembra 1928.

Ivan Škerjanc, s. a. št. III/1

„Ponedeljekov“ listek

Ivan Podražaj:

Marina

(Slučajna božična zgodba.)

— Marina ...
Ni se premaknila.
— Marina ...
Samo tik tak starinske ure na steni je
mouil nočno tišino.
— Marina ... je vzdihnil in se sklonil
nad posteljo.
Kratko, pretrgano dihanje bolnice ga
je vzmernilo. Položil ji je dlan na čelo.
mrzlo in potno.
— Marina ... Marina ... jo je klical
bolj v duši nego z besedo.
Prišel jo je za roko, in njena roka,
suha in koščena, je zatrepetala v nje-
govi.
In zopet ji je položil dlan na čelo in
poslušal njeno mučno hripanje.
— Marina ... Marina ... je ponavljal
bolestno, ne da bi izrekel njenega
imena.
Stopil je k mizici za posteljo, vzela
svetilko in ji boječe posvetil v obraz.
Odprija je usta in počasi je globoko
zajela zrak, ko da bi se bala vdihniti
preveliko množino.
Njene oči so ostale zaprte. Samo za
trenutek se je zdelo, ko da bi hotela
privzdigniti trepalnice.

— Marina ... Marina ... je odme-
valo v njegovi duši, ko je gledal v nje-
na upadla, bledordečkasta lica.
Tiho, po prstih, je stopal k mizici, po-
stavil nanjo svetilko in jo skrbno za-
senčil. Nato je še tiše stopil k postelji za
stranico njenega vzglavja in jo motril
z dolgim, zarezanim pogledom in s ske-
lečo bolesto v srcu.
Starinska ura na steni se je sprožila
in bolnica je komaj vidno premaknila
glavo.
Stopil je k nji, kajti zdelo se mu je,
da je slišal njen šepet. Nastavil je uho
in bil je uverjen, da je čisto različno
slišal njegovo ime.
— Ah ... oo ... se je iztisnilo rahlo
iz njenega grla.
— Raj ... ko ... je slišal in razume-
l on.
Njega kliče, njega hoče — se je uve-
raval in se tiho oddaljal od postelje.
V njegovi razholjeni duši je zadavalo
Obšel je suknjo in neslišno izginil
skozi vrata.

Pozno je že — se je ustavil v mrazu
in snegu ter razmišljal, kje naj ga dobi.
In spomnil se je svežih letakov, ki so
naznanjali premijero njegovih »Belih
obrazov«. V svečanem razpoloženju ti-
či doma, si je mislil, in se pripravljajo na
veliki dan svojega dela. Toda? Kako
nati mu pove, čemu je prišel? Otroci

bodo pač spali, toda njegova žena? Si-
cer pa ... saj niti ne ve za njegov
dom!
— Bil je sredi široke tlakovane ceste, ki
je bila nenavadno zapuščena. Na voga-
lu se je dolgočasil samotni redar in
gledal na razsvetljena okna nove pala-
če pred seboj. In kakor iz daljave so
prihajali veseli zvoki gosh, kitare, gra-
mofona ...
Tudi on se je ozrl na razsvetljena
okna — in noge so mu obstale in v duši
ga je zazeblilo.
Zaril je glavo v odvihani ovrtnik
suknje in hitel hitel naprej ... naprej.
Vse je gorelo v njem in ves se je tre-
sel.
Hitel je mimo cerkve, praznično raz-
svetljene, v njegovi duši pa je bila te-
ma, grozna tema. Bron zvonov je od-
meval v njej kakor zvok pogrebne fan-
fare.
Iz hiše nasproti cerkve je udarilo
vanj petje in krik. Ustavil se je in se
domislil: Tu se shajajo umetniki!
Stopil je v vežo, polno gostov, pričau-
kujočih da zabučje orgle in se preselil
v svetišče. Pogledal je skozi dim v so-
bo in iskal — njega, ki ga čaka in kliče
— ona.
Videl ga je. Z vihrajočimi lasmi je
sedel poševo ob mizi in prepeval. Ob-
račal je oči zdaj sem zdaj tja in ko je
pogledal proti vratom, mu je namignil.
In on se je začudil. Namignil mu je
znova. In on je prišel.
Teško, nasilno, »aztrgano, z zaprtimi
očmi mu je povedal ...

In on?
Zmajal je z glavo, zavrtel oči in se
nemo čudil.
— Rajko! so ga klicali iz sobe.
Ponovil mu je in pristavil: da ne bo
prepozno ...
In on je zamahnil z roko.
— Rajko, Rajko! so vpili iz sobe.
In on se je opotekel k njim ...
Neskončno vijugasta je bila pot, ki
ga je privedla domov.
Vse je bilo v njegovi duši: žalost in
obup, maščevalnost in ke-anje, največja
pa je bila prevara.
Stopil je v sobo in šel k postelji — k
vznožju bolnice ... Spodrselo mu je in
moral se je opriti stola ob postelji.
Zaropotalo je in ona je zaječala.
Ni hotel, da bi ga videla. Obstal je
na tleh, na kolenih in se pripognil prav
do tal.
— Ah ... oo ... je vzdihnila in se
premaknila.
Srce mu je točilo in v prsih ga je
stislilo.
— oo ... oo ... je ječala in težko
dihala.
— Raj ... ko ... Raj ... ko ... je
odmevalo v njegovi duši, ki je še vedno
slišala zvoke pogrebne fanfare in pijane
glasove nočnih gostov ...
Nekje zunaj je zavrisnilo v mrzlo noč.
Bolnica je zaječala in obrnila glavo.
Zavrisnilo je v drugič. Blže, glasne-
je ...
Ni se mogel več zatajiti. Splazil se je
k oknu, se dvignil in poslušal.

Skipajoči koraki v trdem snegu so
prevzeli njegov sluh. Hropenje bolnice
je prihajalo na njegova ušesa kakor
zamočeni odmevi grmenja v daljavi ...
Bliski jeze, ki sta jo dušila žalost in
obup, so razsvetljevali njegove vzne-
mirjene možgane.
Tiho je odprl okno. Samo malce. Ko-
maj toliko, da se je mogel vtiho pitati v
mrzlo, zatohlo sobo ozek trak sveže-
ga, ledenega zraka pod spuščanim za-
storom.
Gledal je skozi tenko odprtino v za-
storu in poslušnil.
Nikjer človeka in vse tiho ...
Prestrašil se je črne misli, ki mu je
stegnila roko, da je prijel za mrzlo že-
lezo v žepu preden je odprl okno. Nel-
se je nagoma odločil, tedaj pa je od-
jeknil zunaj strel — in že so se odpirala
okna na hišah.
— Stražnik! je zaklical nekdo.
— Pomoči! se je oglašil preplašen
ženski glas.
Tudi on je mehanično odprl okno in
se sklonil na ulico. Pod oknom — podaj
je ležala golgola temna postava z vi-
hrajočimi lasmi na poledenelem snegu ...
Z nogami, težimi od svinca in tršimi
od let, je stopal k postelji. Roke so
mu visele ob životu kakor mrtve, srce
pa mu je bilo s podivjano silo.
Z očmi, ki bi nogle izmeriti bol sve-
ta, je obstal pred posteljo.
Z glavo nagnjeno proti oknu, napol
odprtih oči in z nasmeškom okoli usten,
je ležala v večnem snu — ona — žrtev
žrtve neizpolnjenega hrepenenja.

ZADRUŽNA HRANILNICA

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z. v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta 19

Podeljuje vsakovrtno kredite, eskontira menice, inkasira, sprejema hranilne vloge na knjižice ali v tekočem računu ter jih obrestuje po dogovoru najugodnejše. Kot pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije vodi poseben oddelček za njih prodajo, poleg tega prodaja tudi srečke Ratne šete na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Naročila in vse dopise
lično in malih oglašev
je poslati na Oglasi od
delok Jutra, Ljubljana
Priloge, Tel. št. 492

Mali oglasi

Ure pristojbine je uparila
li obena in svarištem, a
cer in oglašev na ohranilo
likovni račun pošila k
rubrici Ljubljana, št. 1082

Mali oglasi, ki služijo v poročevalni in ročaj
se namens obdržati, uraka bresda 50 par - Naj
manjši znesek Din 5 - Pristojbina za tifo Din 5

Iskane, dopisovanje in oglašev trgovskega ali
reklamnega uraka bresda Din 10 - Naj
manjši znesek Din 10 - Pristojbina za tifo Din 5

Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov je plačati posebno pristojbino Din 2.—. Za naslove
kličite telef. št. 3492, 2492 ter ekspozituro v Šiški telef. št. 3203.

Službo dob

Trg pomočnika
večnega slov in slovniškega
jezika ter popolnoma uspe-
šenega v stroki m-dane iz
govine sprejemom Belick
tanj samo z najboljšimi
relativami naj se javijo
na naslov Jos. Wagner
— Smarje pri Jelšah. Nasto-
piti je takoj. 44832

Žagarja
kateri je znan tudi po
pravila sprejemom takoj za
krojni jarmok Plaša od
kubnega metra, družinsko
stanovanje je prosto. Pro-
stost imajo provizori: Sa-
garji — Električna žaga
Nasleje pri Mariboru 44880

Natakarico
mlado, zdravo in samojitvo
pripadajočim družinam ki
opravljajo tudi v doma-
delu, sprejemom Samo red-
la in čistoto ljubimci na-
se javijo ob popoldnem urah
na naslov ki ga povz. ozi-
oddelok »Jutra« 44714

Trgovski potnik
za množični promet na
bimo za takoj Naslov v
oglasnem oddelku »Jutra« 44792

Več potnikov
za množični promet na
bimo za takoj Naslov v
oglasnem oddelku »Jutra« 44792

Provizij. potnika
za pravlajo »priloge« v Lj-
ljani in okolici sprejme do-
bro vpeljana vel-trgovina
Naslov pove oglasni od-
delok »Jutra« 44800

Kapital
Družabnika
s večjim kapitalom sprej-
me pri osebno sodelova-
nju v dobičkonosno pod-
jetje. Ponudbe s navedbo
razpoložljive gotovine na
oglasni oddelok »Jutra« pod
»Agris« 44842

Samostojna gospa
s konosno, isto starejšo
gospo, s primernim kapi-
talom za ustanovitve ope-
erijeje trgovine v posve-
kaju na delni Poudbe na
oglasni oddelok »Jutra« pod
»Koncizija« 44808

Prodaj
Štedilnik
se prodaja Polize se pri
Aloja Vrabec klepar, Sv.
Petra nasip. 44808

Prodaj
Štedilnik
se prodaja Polize se pri
Aloja Vrabec klepar, Sv.
Petra nasip. 44808

Prodaj
Štedilnik
se prodaja Polize se pri
Aloja Vrabec klepar, Sv.
Petra nasip. 44808

Prodaj
Štedilnik
se prodaja Polize se pri
Aloja Vrabec klepar, Sv.
Petra nasip. 44808

Prodaj
Štedilnik
se prodaja Polize se pri
Aloja Vrabec klepar, Sv.
Petra nasip. 44808

Prodaj
Štedilnik
se prodaja Polize se pri
Aloja Vrabec klepar, Sv.
Petra nasip. 44808

Prodaj
Štedilnik
se prodaja Polize se pri
Aloja Vrabec klepar, Sv.
Petra nasip. 44808

Zasluseli

Strojno pletenje
sprejem gospodstva na dom
— event gre tudi v trgo-
vino Naslov v oglasnem
oddelku »Jutra« 44545

Kot inkasant
ali alično mesto sprejemom,
za katara tudi jemim —
imam dovoljenje za ino-
steno Vozim tudi avto.
Poudbe pod »Sigurnost-
97« na oglasni oddelku
»Jutra« 44897

Mlad fant
star 16 let, s štirinajstredno
močnako 400 b. se rad
uči ključavničarstva, kjer
bi imel hram in stanovanje
v bližini Naslov pove oglas-
ni oddelok »Jutra« 44576

K malih otrokom
zeli službo v Ljubljani de-
le, a deželo Naslov pove
oglasni oddelok »Jutra« 44498

Mesto hišnice
sprejem takoj Naslov v
oglasnem oddelku »Jutra« 44841

Dekle za vse
je postena bise želi službo
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra« 44812

Kot hišnica
ali oskrbnica
gre vrtova s enim otrokom
Naslov v oglasni oddelku
»Jutra« 44749

Postek
Soferska tola
oblastveno koncesionirana
američki ljubljana Du-
jaska 36 telefon 2236 —
»permanentni točaj« za vse
4484

Prodaj
Štedilnik
se prodaja Polize se pri
Aloja Vrabec klepar, Sv.
Petra nasip. 44808

Prodaj
Štedilnik
se prodaja Polize se pri
Aloja Vrabec klepar, Sv.
Petra nasip. 44808

Prodaj
Štedilnik
se prodaja Polize se pri
Aloja Vrabec klepar, Sv.
Petra nasip. 44808

Prodaj
Štedilnik
se prodaja Polize se pri
Aloja Vrabec klepar, Sv.
Petra nasip. 44808

Prodaj
Štedilnik
se prodaja Polize se pri
Aloja Vrabec klepar, Sv.
Petra nasip. 44808

Prodaj
Štedilnik
se prodaja Polize se pri
Aloja Vrabec klepar, Sv.
Petra nasip. 44808

Prodaj
Štedilnik
se prodaja Polize se pri
Aloja Vrabec klepar, Sv.
Petra nasip. 44808

Prodaj
Štedilnik
se prodaja Polize se pri
Aloja Vrabec klepar, Sv.
Petra nasip. 44808

Decimarno tehcnico

so 1000 kg najboljši to-
varne — popolnoma no-
vemu stanju prodam Na-
slov pove oglasni oddelok
»Jutra« 44420

Jamske vozičke
celotno popravljeno nov-
ta 50 cm kolosek prodam.
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra« 44696

2 velikih plahiti
2 teški dir naprojal Po-
nude na oglasni oddelku
»Jutra« 44788

Prodaj obleke
iz kamurina za 10-letnega
fantka, z dolgimi in krat-
kimi hlačkami malo no-
steno — Oglela se pri hišni-
ku v Pražakovi 15 post-
prilije 44892

Motor
Harley Davidson s priklo-
ni 1200 ccm v zelo to-
brum stanju event sam-
nam za lajše kolo Rado
Plecher, Sv. Peter — 44516

Ariel-motocikle
prodaja s 5% popusta
Jugo Avto, Ljubljana 36
44544

Stare moške obleke
in drugo kupujem ter pla-
čam najviše. Opozorila za
dostojne, da prijem na dom
Alojzija Drame Ljubljana
Gallusovo nabrežje št. 29
44877

Lokal
v sredini mesta izjem. Lo-
cal naj obsega 5m dolžino
in 3 m širine lahko tudi
napij. Ponudbe pod št. 44-
na oglasni oddelku »Jutra«
44888

Stanovanje
s vrtom oddam brezplačno
za primerno posojilo. Po-
nude na oglasni oddelku
»Jutra« pod št. 44891

Parcela
prodaj v Srednjem Vrhu
pri Kranjski gori, ki meri
okrog 300 oralov. Lasten-
lov Divje kose. Za pose-
lati bi bilo približno 3000
lahkih metrov borovca
in močvirnega lesa. Po-
nude na Ivan Hlebanja,
Srednji Vrh, pošta Kranj-
ska gora. 44894

Urarsko trgovino
dobro vpeljano kupim —
fornice ponudbe na oglas-
ni oddelku »Jutra« pod »Ura-
govina 95« 44893

Pisarno

oddam takoj Naslov v oglas-
nem oddelku »Jutra« 44777

Prodaj vinotoč
ki obstoji že več let — s
vsem inventarjem. Mesečno
se rataš 15 bl. Cen. 100 bl.
Din. Mesečna stanina 500.
Din. Pismena ali ustna po-
sredstva J. J. Ziv Ju-ma-
lica 55, II. K. 44543

Primeren lokaj
za ararsko obrt, v mestu
ali pa dvorci, izjem. — Po-
nude na oglasni oddelku
»Jutra« 44893

Lokal
v sredini mesta izjem. Lo-
cal naj obsega 5m dolžino
in 3 m širine lahko tudi
napij. Ponudbe pod št. 44-
na oglasni oddelku »Jutra«
44888

Motor
Harley Davidson s priklo-
ni 1200 ccm v zelo to-
brum stanju event sam-
nam za lajše kolo Rado
Plecher, Sv. Peter — 44516

Ariel-motocikle
prodaja s 5% popusta
Jugo Avto, Ljubljana 36
44544

Stare moške obleke
in drugo kupujem ter pla-
čam najviše. Opozorila za
dostojne, da prijem na dom
Alojzija Drame Ljubljana
Gallusovo nabrežje št. 29
44877

Lokal
v sredini mesta izjem. Lo-
cal naj obsega 5m dolžino
in 3 m širine lahko tudi
napij. Ponudbe pod št. 44-
na oglasni oddelku »Jutra«
44888

Stanovanje
s vrtom oddam brezplačno
za primerno posojilo. Po-
nude na oglasni oddelku
»Jutra« pod št. 44891

Parcela
prodaj v Srednjem Vrhu
pri Kranjski gori, ki meri
okrog 300 oralov. Lasten-
lov Divje kose. Za pose-
lati bi bilo približno 3000
lahkih metrov borovca
in močvirnega lesa. Po-
nude na Ivan Hlebanja,
Srednji Vrh, pošta Kranj-
ska gora. 44894

Urarsko trgovino
dobro vpeljano kupim —
fornice ponudbe na oglas-
ni oddelku »Jutra« pod »Ura-
govina 95« 44893

Urarsko trgovino
dobro vpeljano kupim —
fornice ponudbe na oglas-
ni oddelku »Jutra« pod »Ura-
govina 95« 44893

Urarsko trgovino
dobro vpeljano kupim —
fornice ponudbe na oglas-
ni oddelku »Jutra« pod »Ura-
govina 95« 44893

Urarsko trgovino
dobro vpeljano kupim —
fornice ponudbe na oglas-
ni oddelku »Jutra« pod »Ura-
govina 95« 44893

Urarsko trgovino
dobro vpeljano kupim —
fornice ponudbe na oglas-
ni oddelku »Jutra« pod »Ura-
govina 95« 44893

Urarsko trgovino
dobro vpeljano kupim —
fornice ponudbe na oglas-
ni oddelku »Jutra« pod »Ura-
govina 95« 44893

Parni stroj

rabljen, od 4 do 6 HP. ku-
pim Ivan Gregorin, Tr-
ška cesta št. 113, Vič.
Glince. 44883

Prazno sobo
v srednjem mestu oddam s
25 decembrom eni oobi.
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra« 44813

Opremljeno sobo
»po, z električno razsvet-
ljavo in prostim vzhodom,
s možnostjo v bližini odpo-
mnežjem — 1. januarjem
1929. Ponudbe na oglasni
oddelku »Jutra« pod št. 44-
»Lepa soba 81« 44881

Sobico
s sajtrkom v večerjo želi-
m + 1. jan. 1929 v bližini
odpusta, ali gl. kolovozna
Ponudbe na oglasni oddelku
»Jutra« pod št. 44836

Krašno prazno sobo
s balkonom ločeno in pred-
stojnikom o d. d. m. 500.
Din mesečno Naslov pove
oglasni oddelok »Jutra« 44704

Snažno sobico
s posebnim vzhodom oddam
1. jan. stalnemu gospodu
Naslov v oglasni oddelku
»Jutra« 44630

2 opremljeni sobi
v bližini univerze — po-
sebnim vzhodom električno
in parketom skupno oddam
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra« 44821

Opremljeno sobo
novo, oddam stalnemu gos-
podu ali dvema gospodoma
Naslov pove oglasni oddelok
»Jutra« 44832

Mesečno sobo
lepo, s posebnim vzhodom,
v mestu, se liče za 1. januar
1929. Ponudbe pod »Soba-
808« na oglasni oddelku
»Jutra« 44899

Soba s kuhinjo
in štedilnikom oddam »ran-
ki brez otrok + 1. januar-
jem — Mosta 79 44883

Soba s kuhinjo
in štedilnikom oddam »ran-
ki brez otrok + 1. januar-
jem — Mosta 79 44883

Soba s kuhinjo
in štedilnikom oddam »ran-
ki brez otrok + 1. januar-
jem — Mosta 79 44883

Soba s kuhinjo
in štedilnikom oddam »ran-
ki brez otrok + 1. januar-
jem — Mosta 79 44883

Soba s kuhinjo
in štedilnikom oddam »ran-
ki brez otrok + 1. januar-
jem — Mosta 79 44883

Soba s kuhinjo
in štedilnikom oddam »ran-
ki brez otrok + 1. januar-
jem — Mosta 79 44883

Soba s kuhinjo
in štedilnikom oddam »ran-
ki brez otrok + 1. januar-
jem — Mosta 79 44883

Sobico

oddam takoj, gospodinjci. —
Naslov v oglasni oddelku
»Jutra« 44898

Opremljeno sobo
veliko, trdno, s posebnim
vzhodom, parketirano, s elek-
trično razsvetljavo in po-
sebnim vzhodom oddam + 1.
januarjem na Rimski cesti
št. 7/1, vrata 9 — le bolj
temu stalnemu gospodu —
Ogledati v popoldanskih
urah 44770/a

Restavracija
Gorenjski kolodvor, Šiška
prodaja za praznike v no-
čes ulice: bjo po 12 rdo-
če po 12 in črno po 12 Din
44845

Smučarjem
sankarjem
in sploh prijateljem zim-
skih športov, ki želijo božične
praznike uživati v or-kras-
ni Bohinjski dolini, se pri-
poroča hotel »Triglav« v
Boh. Bistrici, ki ima lepo
opremljene, kurilne, tuške
sobe, klavir in radio. Po-
strežba točna, prijazna, izbo-
ra, kuhinja prvovrstna in
cena 44895

Pobegnili je
iz drž. razgovornice, 11-
letni fant. Oblečen je v na-
vadno delavno obleko, ter
ma na glavi volneno ču-
pico. Kdor ve kaj o njem,
naj prijavi najbližji orod-
postaji 44894

Originalna
Jugobanat-patent-moka
ni po ceni zato pa sta kruh
in pecivo iz nje nenadkriljiva.

Originalna
Jugobanat-patent-moka
ni po ceni zato pa sta kruh
in pecivo iz nje nenadkriljiva.

Originalna
Jugobanat-patent-moka
ni po ceni zato pa sta kruh
in pecivo iz nje nenadkriljiva.

Originalna
Jugobanat-patent-moka
ni po ceni zato pa sta kruh
in pecivo iz nje nenadkriljiva